Leto XLVII. - Štev. 31 (2352) - Četrtek, 3. avgusta 1995 - Posamezna številka 1400 lir

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%
Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978
Podurednistvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE TASSA RISCOSSA | GORIZIA ITALY

NAŠ UVODNIK

Velika zmaga

Razsodba Ustavnega sodišča, ki je razglasilo protiustavnost t.i. »dekreta Palamara« o volitvah v tržaški pokrajinski svet, je velika zmaga stranke Slovenske skupnosti in tistega dela slovenske manjšine, ki si sam hoče krojiti lastno usodo in bodočnost. Dogodki so namreč pokazali, da je zaman računati na pomoč določenih vsedržavnih političnih »zaščitnikov« oz. njihovih krajevnih predstavnikov, če pri le-teh ni politične volje, da se problemi naše skupnosti rešijo na čimbolj zadovoljiv način.

Slovenska skupnost se je s svojo potezo dotaknila odkritega živca krajevne politike, ki jo še vedno pogojuje slovensko vprašanje, čeprav je v zadnjem času prišlo do nekaterih nezanemarljivih sprememb. V glavnem negativna reakcija skorajda vseh italijanskih političnih strank to potrjuje. Tudi previdnost predstavnikov levice se uokvirja v ta scenarij. Poleg tega že nekaj časa potekajo na vsedržavni ravni pogovori med predstavniki desnega in levega pola o novih normah za vsedržavne politične volitve, kar se odraža tudi v zadržanju in delovanju njihovih krajevnih tajništev.

Politično povsem razumljivo je, da se Demokratična stranka levice in druge vsedržavne politične skupine, za katere glasuje tudi lep del Slovencev v Italiji, želijo v svoji težnji po »sredini« obrniti do čim širšega kroga ljudi, tudi do takih, ki o Slovencih nimajo kdove kako lepega mnenja. Pri tem pa naj od naše manjšine ne zahtevajo, da se poplitvi na njihovih stališčih, kajti interesi vsedržavnih strank so eno, interesi manjšine pa nekaj drugega in se ne pokrivajo v vsakem primeru.

Ivan Žerjal

Po sončnih poteh...

Komplementarnost moškega in ženske

Z veliko hvaležnostjo in neizmernim zadovoljstvom sem prebrala papeževo poslanico ženskam. Vsi njegovi govori prodrejo v jedro problemov, ki tarejo človeštvo danes. In kot taki so namenjeni vsem, ne le katoličanom. Papež posreduje človeku Resnico - s katero je svet prepojen, a ki je človeštvo še ne pozna ali noče poznati - počasi, previdno, a odločno in ob pravem času.

Vsebina pisma ne prinaša novih senzacionalnih spoznanj. O vsem tem smo lahko veliko prebirali v zadnjih dvajsetih letih. Velika novost pa je v tem, da je te misli sedaj izrekel človek, ki predstavlja danes največjo moralno osebnost, poglavar katoliške Cerkve in moškega spola. Čeprav se papež v pismu obrača na ženske, je njegovo sporočilo namenjeno vsem ljudem, predvsem tistim, ki so na čelu današnje družbe, torej tudi moškemu svetu. Ne bom razlagala vsebine pisma, ker to zahteva več prostora, kot mi je namerjen; rada bi le podčrtala nekatere misli, ki so se mi porajale ob branju 7. in 8. poglavja poslanice. V njiju papež govori o nastanku človeka - moškega in ženske - in o njuni vlogi na zemlji. Moški in ženska sta komplementarna ne samo telesno in psihično, ampak tudi ontološko. To pomeni, da postanemo osebe na osnovi te dualnosti: moškega in ženske. Zato sta k preobrazbi sveta poklicana oba v enaki meri; pri tem njun odnos ni izraz že vnaprej določene in statične enakopravnosti, a tudi ne globokih razlik ali stalnih konfliktov, temveč daje obema možnost, da iz enotnosti dveh oseb zaživi odnos, ki sloni na medsebojnem bogatenju in odgovornosti. In tej »enotnosi v dvoje« je Bog podelil nalogo, da ne samo ustvarja družino in posreduje življenje, temveč da ustvarja zgodovino.

Če se zamislimo ob teh trditvah, vidimo, kako zija okoli nas pravo nasprotje. Človek se je v 2000-letni kulturi od dopolnitve časov do danes trudil, da bi stvari, ki so bile nekoč že združene, ločeval, delil, ustvarjal dvojnost. Tukaj ne mislim le na ločitve zakonov, ampak na različne aspekte življenja. Človek je bil nekoč eno z naravo; zdaj sta postala prava sovražnika. Ločevanje srečujemo v medicini (pomislimo le, kako uradna medicina obravnava bolnikovo telo), v politiki (nekateri politiki se združujejo, da bi čimveč svojih nasprotnikov in držav poteptali), v ekonomiji veljajo ista pravila: mors tua, vita mea. *Do danes smo ustvarjali kulture, ki so si med sabo nasprotovale, namesto da bi bogatile človeštvo.*

Da sklenem. Papež se obrača na ženski svet, da bi s svojo tenkočutnostjo, požrtvovalnostjo in intuicijo pomagal združevati, kar je človek delil, in tako uresničevati božji načrt.

Nadja Maganja

Utrinki iz gorskega sveta

Za mano je že veliko ur hoje, pot po gozdovih in skalnatih poteh me je že docela izmučila. Bojim se, da ne bom zmogla srečno dospeti do cilja, saj predstavlja ta podvig moj prvi vzpon proti mogočnemu Triglavu. Prijatelji me bodrijo s spodbujajočimi besedami, v meni pa se polagoma porajajo nove moči, ki me ženejo dalje. Tedaj pa se pred mojimi očmi razprostre belina zasneženih vrhov, ki se kot tančica ovija okrog skalnatih gora. V trenutku me zajame občutek majhnosti in nebogljenosti. Kako je človek šibak v primerjavi s temi nedosegljivimi velikani, ob katerih pa bi rad preizkusil svojo moč in vztrajnost! S to mislijo se začenjam še pogumneje vzpenjati. Pot je dolga in strma. Zeleni gozdovi so že v ozadju, moji koraki se vijejo le še mimo nizkega grmičevja, ki počasi prehaja v golo skalovje. Le tu pa tam zasledim še drobno rožico, ki vztrajno kljubuje negibnim skalam. Stisniti moram pač zobe, saj je cilj še daleč. Tisoč in tisoč skal bom še morala prebresti. »Ne zmorem več« - in že sem na tem, da omagam pred tem mogočnim skalnatim velikanom. A tedaj vzklije v meni nova skrivnostna moč, ki v hipu zajame moje telo. To je tista življenjska moč, ki nevidno tli v vsakomer izmed nas in nas rešuje v trenutkih težav in obupa. Ta življenjska moč me tudi tokrat ni zapustila! Srečno sem dospela na cilj. Z vrha Triglava ponosno zrem na prehojeno pot, na kateri sem še pred nekaj urami nemočna skoraj omagala.

Jadranka Cergol

Šalom, šalom, šalom

- Gospod, tvoj mir bi rad. Nekje sem bral, da ponujaš mir, ki da ga svet ne zna dati. Časnike odpovedujem, ker me motijo s samim nemirom, ker so postali ena sama črna kronika, kronika hudega. Jaz pa bi rad slišal, prebral še kaj lepega. Ali res ta tvoj svet ne more več brez policistov? Ali res ni več varno iti na cesto, ni več varno iti v disko? Mar ni nož zato, da odreže otrokom krajec kruha? Če si vendar človeka ustvaril, potem ko si sebe v ogledalo pogledal, bi mi ne smeli biti taki, kakršni smo - poniglavci. Kakšen si torej, če smo mi tvoja podoba? Gospod Bog, ne zameri, al' enkrat se morava vendar pogovoriti. Vrni mi svoj MIR, svoj ŠALOM.

- No, Janez, ne bodi presiten. Pa se pogovoriva. Hočeš ŠALOM. Hočeš Mir. Ne gre najprej za mir med Bošnjaki, ne gre za tisti mir, ki ga ponuja OZN, ne gre za mir v vaških kvantah, ne za mir med japonskim, kitajskim in ameriškim gospodarstvom, ne gre za mir med kalabrijsko in sicilsko mafijo. Predvsem gre za mir v tvojem srcu, za mir v tvoj vesti - da bom spregovoril v tvojem jeziku. Poglej okrog sebe. Poglej, kako se moje stvarstvo lepo vede. Pa sem ga kar tako iz rokava iztresel. Tebe pa sem po svoji podobi naredil. Že nekajkrat mi je bilo žal, da sem te ustvaril. Pokončati sem te mislil, pa sem se premislil. Držal sem besedo, ki sem jo rekel v Adamovem raju, ko si prvič krenil z moje poti, da ti bom SINA poslal. Ta naj ti pomaga, da tvoje življenje ne bi bilo ena sama črna kronika. Njemu sem naročil, naj ti pove, kako je po moje človeku primerno živeti. Še več. Ukazal sem mu, naj se pusti na križ pripeti, zate umreti, da bi vendar doumel, kako si resnično moj ljubi.

To ti pa povem: čim bolj se mi boš umikal, tem bolj boš sam. Biti sam je pa zelo hudo.

Ne bom hud. Čakal te bom. Saj te je moj sin, ki mu je Marija dala ime *Ješua*, poučil, kako je oče čakal »izgubljenega sina«. Tako bom čakal tebe, ki si po moji podobi narejen. Le klesti po svoje, išči življenjske modrosti pri Tolstoju, pri Tomažu Akvinskem, Sartra prebiraj, Prešerna in Cankarja in Rebulo. Koga naj še omenim? Morda Menarta, morda Lenina, Kardelja. Kar vse prelistaj. Vendar se nazadnje le vrni k meni. Nastavi uho mojemu pismu, Svetemu pismu. Tisto, kar sem Mojzesu na tisti sveti gori povedal, še zmeraj drži, zakaj jaz sem gospodar sobote, jaz sem gospodar miru-šaloma.

- Hvala, Gospod, za prijazno besedo. Na počitnicah sem, na tvojem šalomu. Pa sem si vzel čas, da tudi o sebi malo razmislim. Pa mi je prva misel povedala, da je tudi tebe treba vprašati za svet. Zdaj vem, kam usmeriti korak po dopustu. Zdaj vem, da si ti gospodar sobote, gospodar, gospodar šaloma. Saj imam veliko prijateljev, a najraje se s teboj pogovorim. Nepristranski si, nič se ne sprenevedaš. Naravnost poveš, ne prilizuješ se in nisi jezljiv, prav po tistem po srbsko »nema bog brata«.

Gospodar haššabata, ta s hribov, oni z morja, vsi naj se domov vrnemo spočiti, vsi naj se vključimo v tvoje stvarstvo, v tebi zvesto stvarstvo, da bomo skupaj z zvezdami in soncem in luno s teboj tvoja prijazna družina.

Otmar Črnilogar

Prosite in se vam bo dalo

Ko je Janez učil moliti svoje učence, jih je spodbujal k večjemu zaupanju. Bog ni hudoben, kot je lahko človek, ampak dober. Ker je Gospod dober, ni razloga za nezaupanje vanj.

Gospod ve, da je nazaupanje glavni razlog, zaradi katerega človek ne prosi. Predstavljajmo si družino, v kateri avtoritarni oče težko daje iz rok, mati pa je velikodušna. H komu bo šel otrok, ko bo kaj potreboval? K materi! »Mama, ali si lahko kupim sladoled?... Lahko gledam televizijo?... Lahko grem s prijatelji?...« Otrok gre k materi, ker ve, da je velikodušna; pred njo nima strahu.

Gospod želi podeliti človeku svojo ljubezen, toda ne dela nasilja nad njim. Človek lahko to ljubezen sprejme ali zavrne.

Zdi se mi, da je več, kot si predstavljamo, odvisno od človekove želje. Človek bi lahko bil deležen Gospodove ljubezni v veliko večji meri, če bi si jo želel. Je pač tako, da včasih človek raje vztraja v nejasnosti, zmešnjavi, bolečini, kakor da bi si iskreno želel in prosil Gospoda, da bi ga rešil iz tiste ure.

Veliki učitelji molitve pravijo, da je molitev vedno uslišana. Človek doseže to, kar si želi, ali pa še kaj boljšega. Če nam Gospod ne da tistega, kar ga prosimo, je to zato, ker upošteva človekovo svobodo, ali pa, ker ve, da tisto, kar prosimo, ne bi bilo dobro za naše odrešenje.

Sveti Ambrož svetuje, naj prosimo Gospoda velike stvari. Gotovo ni imel v mislih počitniško vilo ob morju ali najbolj moderen avtomobil, ampak predvsem duhovne stvari. Origen pojasnjuje, da je potrebno prositi za duhovne stvari, kajti materialne bodo človeku navržene z duhovnimi; podobno, kot sledi senca svojemu predmetu. Če kupiš osla, ti je oslova senca podarjena.

Največja stvar, ki si jo človek lahko želi, je dar Svetega Duha. Sveti Duh oživlja, odpira oči, daje moč, opogumlja, daje mir itd. Jezus nam je obljubil Svetega Duha. Dovolj ga je torej prositi. Če bomo prosili Svetega Duha, nam ga bo Gospod gotovo podelil.

Ivan Hočevar

Diakoni v službi Cerkve in skupnosti

Diakonija, Cerkev, družina: to je naslov srečanja v Assisiju od 31. julija do 4. avgusta. Gre za prvo zborovanje na to temo v Italiji. Smeri zborovanja so tri: 1) **teološka**: Cerkev je zopet obudila to starodavno navado ne zaradi pomanjkanja duhovnikov, ampak za svojo prenovo po vzoru prve dobe svojega obstoja; 2) **pastoralna**: ta služba pride v poštev tudi v župnijah, v katerih ni duhovnika. Toda kakor ne velja mišljenje duhovnika »za vsako rabo«, tako tudi diakon ni za vsako rabo, temveč za tisto službo, ki mu je lastna. **3) duhovna** smer: večina diakonov je poročenih; diakon naj torej živi, kot je vredno v družini, in naj bo aktiven v vzgoji otrok.

V tržaški škofiji živi danes šest diakonov; vsi so poročeni. V goriški škofiji jih je 5. Na celem svetu je danes 20.021 škofijskih in 435 redovniških diakonov. Med Slovenci v zamejstvu nimamo nobenega diakona; to manjka našim verskim skupnostim. Morda pa bo le prišel čas, ko se bo kdo odločil za ta poklic.

Maribor se pripravlja na papežev obisk

Program papeževega obiska v Sloveniji je začrtan. Na brniško letališče bo papež dopotoval v petek, 17. maja; v soboto dopoldne bo imel slovesno pontifikalno mašo v Ljubljani, popoldne pa srečanje z mladino v Postojni. Nedelja, zadnji dan obiska, bo posvečena Slomšku in Mariboru. Na mariborskem letališču bo slovesna maša, pri kateri bo sveti oče prištel A.M. Slomška med blažene. Sledil bo obisk stolnice in Slomškovega groba ter blagoslovitev temeljnega kamna za novo Teološko fakulteto. Proti večeru bo sveti oče odletel nazaj v Rim.

Mariborska škofija je prenovila stolnico in Slomškov grob. Kot smo že poročali, bodo prenovili tudi Slomškov rojstni dom v Ponikvi. To so sicer nekatere zunanjosti; glavna priprava na obisk pa mora zajeti pripravo duha in srca. Zato bodo posebne molitve in pobožnosti tudi v čast Slomšku.

Duhovni in molitveni pripravi na obisk svetega očeta v Sloveniji se skušajmo pridružiti tudi vsi zamejski Slovenci.

Srečanje treh dežel v Stični

Letošnje srečanje treh dežel bo v soboto, 19. avgusta, v cistercijanskem samostanu v Stični. Potekalo bo pod geslom *Tako različni, a vendar enaki.*

Ob 10.30 bo slovesno somaševanje na samostanskem dvorišču; vodil ga bo ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar. Ob njem bodo videmski nadškof Alfredo Battisti, celovški škof Egon Kappellari ter drugi škofje in duhovniki.

Somaševanje bo v štirih jezikih, druga evharistična molitev pa v latinščini.

Slovesen verski obred v čast biseromašnika dr. Antona Požarja

Prejšnjo nedeljo je biseromašnik dr. Anton Požar v župnijski cerkvi sv. Štefana v Vipavi daroval sveto mašo ob pomembnem jubileju. O biseromašniku, ki je v svojem življenju doživel veliko lepega, a tudi trpel pod fašističnim in komunističnim režimom, je govoril njegov učenec Jurij Bizjak, profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani in Mariboru. Dr. Anton Požar, duhovnik, profesor in publicist, ki že od vsega začetka spremlja zgodovino prejšnje Srednje verske šole oz. sedanje Škofijske gimnazije v Vipavi, svoje življenje takole predstavlja: »Sem duhovnik bivše tržaške škofije. Pred 83 leti sem se rodil na Pivki. Osemletno klasično gimnazijo sem študiral v Šentvidu nad Ljubljano, maturiral leta 1931, štiriletno bogoslovje opravil v Gorici, duhovnik sem od leta 1935. Župnikoval sem najprej 23 let po raznih župnijah tržaške škofije. Vmes sem bil tudi interniran v južno Italijo, v koncentracijsko taborišče Colfiorito di Foligno, skupaj s pisateljem Francetom Bevkom. V letih, ko sem župnikoval, sem opravil še štiriletni študij na Filozofski fakulteti v Padovi, kjer sem študiral tuje jezike in doktoriral iz slavistike. V letih 1945-47 sem poučeval slovenščino in latinščino na slovenski gimnaziji v Trstu. V dušnem pastirstvu sem bil do leta 1958. Potem pa sem se v celoti posvetil pedagoškemu in organizacijskemu delu na Srednji verski šoli v Vipavi, kjer sem bil tudi trinajst let ravnatelj. Ta šola se je, hvala Bogu, pozneje razvila v sedanjo Škofijsko gimnazijo.«

Ob svojem biseromašništvu je ocenil tudi vlogo Škofijske gimnazije, v kateri je do lanskega leta poučeval celo po štiri predmete. Poudarja, da bo »našo gimnazijo reševala samo kvaliteta, se pravi temeljita šolska izobrazba, znanje in poglobljena duhovnost.« Sicer pa je naš jubilant pod komunističnim režimom veliko pretrpel. O tem je zapisal v nekem pismu piscu tega poročila: »Mnogo hudega smo prestali, najhujše je bilo zoperstavljanje in poniževanje oblasti. Duhovniki in fantje-dijaki smo bili drugorazredni državljani.«

B iseromašniku iskrene čestitke in voščila.

M.

10. avgust

Sveti Lovrenc

Sveti Lovrenc je zelo priljubljen in znan svetnik, čeprav spada časovno daleč v prvo obdobje kristjanov v Rimu. Bil je učenec papeža Siksta II., ki ga je sprejel skupaj z drugimi šestimi fanti, ki so postali diakoni in se posvetili služenju Cerkvi. Lovrenc je bil prvi med njimi. Vestno je opravljal svoje delo: stregel je pri maši, skrbno upravljal cerkveno premoženje in skrbel za uboge. Lahko rečemo, da je predstavljal nepremagljivo moč prve rimske Cerkve. Postal je mučenec, a še sedaj ni jasno, v katerih okoliščinah.

Slikajo ga ob orodju, na katerem je v groznem trpljenju umrl: pekli so ga na žerjavici in tako je dal svoje mlado življenje za tistega, ki ga je preveč ljubil - za Kristusa.

Umrl je 10. avgusta 258. leta. Kmalu se je razširilo njegovo češčenje tako v Zahodni kot v Vzhodni Cerkvi.

Iz življenja svetovne Cerkve

V pomoč prizadetim v Bosni

Italijanska škofovska konferenca je dodelila 700 milijonov lir za prizadete v balkanski vojni, in to po zaslugi prejemkov 8 od tisoč. Denar so takole razdelili: 500 milijonov sarajevskemu kardinalu Vinku Paljiću in 200 milijonov italijanskemu Karitasu, ki je tam prisoten že od začetka tragedije. Škofijska konferenca že ustanavlja poseben sklad, ki bo namenjen prizadetim, ko se bo začela obnova.

Načrtni napad na avstrijske škofe

O tem poroča dnevnik News. »Opus lei« (spakedrano društvo homoseksualcev) obljublja, da bo sestavilo seznam avstrijskih škofov, ki so nagnjeni k tej spolni deviaciji. Potem naj bi se lotili tudi politikov. Zakaj? Ker zahtevajo zase primernejši zakon. Ker pa predvidevajo težave v svojih zahtevah, si hočejo pomagati s takimi podlimi dejanji.

Verska revija na Kitajskem

Prva verska revija na Kitajskem je že na prodaj, toda takoj na začetku se lahko bere, da obstoj revije ne pomeni, da bo država omilila omejitev krščanskega življenja in da bo navezala stike z Vatikanom.

Najhujše preganjanje je na Tibetu in v drugi kitajski deželi, kjer živi večina muslimanov. Po uradnih podatkih se verskih obredov v verskih organizacijah pod strogim nadzorom države udeležuje kakih sto milijonov Kitajcev. Veliko pa jih obrede opravlja doma, zasebno ali v skritih skupinah.

Ikona v vesolju

Agencija poroča, da so imeli ruski astronavti s seboj ikono v vsemirju. Verjetno je bila to podoba sv. Atanazija, zavetnika slovanskih narodov. Za nami je torej doba prvega astronavta Jurija Gagarina, ki mu je partija poverila nalogo ugotoviti, da Boga ni. Res je ugotovil, da ga ni, ker ga tam gori ni videl. In to je - vedno po naročilu partije - vneto oznanjal.

Novi mučenci

V Burundiju se je spet vnelo sovraštvo med plemeni. Med njimi so kljub nevarnostim ostali misijonarji, ki pomagajo enim in drugim. V dveh tednih so umorili kar tri misijonarje. Tako se podaljšuje vrsta novih mučencev...

Jezusova spremenitev na gori

Z gore poveličanja v dolino življenja

Silvester Čuk

Slovenski bogoslovci in duhovniki smo se 22. februarja 1978 v deževnem in soparnem vremenu vzpenjali na strmo goro Tabor v Galileji, kamor postavljajo dogodek Jezusove spremenitve, ki se je spominjamo z današnjim praznikom. Med sopihajočim vzpenjanjem je nekdo dejal: »Le zakaj je Jezus izbral za svojo spremenitev prav to strmo goro, da se moramo mi sedaj mučiti?« Ta *zakaj* božjim načrtom se v našem življenju pogosto ponavlja. Mi bi hoteli, da bi bilo vse nekoliko bolj zložno, da bi vse teklo bolj gladko, da bi bilo za hojo za Kristusom potrebno manj napora... Ko bi vse dosegli z majhnim naporom ali celo brez njega, bi naše življenje izgubilo precej lepote in vrednosti. Pri Bogu, ki nas je ustvaril in ki nas vse vabi k sebi, velja tale čudna matematika: več ko daš, več imaš; več ko obdržiš, več izgubiš. Jezus svojim učencem nikdar ni govoril, da ne bodo nikdar trpeli in da jim bo šlo vedno vse gladko. Pokazal pa jim je, kako silno moč in vrednost ima trpljenje v božjem odrešitvenem načrtu.

Bil je realist, ker je poznal ljudi do zadnjega vlakna, zato je dobro vedel, kako se trpljenje človeku upira, kako se ga na vse načine otepa, kako v trpljenju mnogi dvignejo pest proti Bogu, češ da ga je on kriv. Zato je trem izbranim apostolom pred svojim trpljenjem hotel dati okušati slavo poveličanja, ki ga čaka po dneh hudega trpljenja in skrajnega ponižanja. Ko so se vračali z gore, je Jezus svojim učencem zapovedal: »Nikomur ne pripovedujte o tem, kar ste videli, dokler Sin človekov ne vstane od mrtvih!« S tem je hotel reči: ta dogodek boste v polni meri razumeli šele v luči vstajenja. Ta obljuba velja za slehernega izmed nas - če znamo poslušati Jezusa, posnemati njegov zgled.

Verni kristjani nedeljo za nedeljo doživljamo skrivnost Jezusove spremenitve na gori - ta gora je oltar. Poveličanega Gospoda sicer ne vidimo s telesnimi očmi, vera pa nam zagotavlja, da je tukaj navzoč prav tisti Jezus, ki je bil na gori Tabor. Kako je svoje tri učence hotel s svojo poveličano podobo okrepiti za dneve trpljenja, tako hoče okrepiti tudi nas za sivino vsakdanjega življenja. Ob začetku maše, srečanja s poveličanim Gospodom Jezusom, prosimo Boga za globoko in živo vero, da bi nas to srečanje res pretreslo in prevzelo. Da ne bi ostali neprizadeti kot ob kakšni gledališki predstavi slabše vrste. Potrebna nam je ljubezen, da se vznemirimo ob tem, kar se dogaja pred našimi očmi. Francoski pisatelj in mislec Julien Green je o kristjanih, ki jih božje skrivnosti nič ne pretresejo, zapisal: »Prihajajo s Kalvarije in se pogovarjajo o vremenu.«

Apostol Peter, eden od treh očividcev Jezusovega poveličanja na gori, v svojem pismu vernikom zagotavlja, da se niso oprijeli izmišljenih bajk, temveč so na lastne oči videli božjo veličino. Vera niso pravljice, ni nekaj pobožnih čustev, ki na odprtem prostoru zunaj cerkve izhlapijo. Vera je nekaj trdnega. Vera je opora za naše življenje, je temeljni kamen naše sreče. Je vedno navzoča svetloba, ki ne ugasne niti v najbolj temnih trenutkih.

POGLED V SLOVENIJO

Življenje se nikoli ne ustavi in zaradi tega politika tudi v teh vročih dneh ne počiva. Ljudje so do nje sicer skoraj povsem ravnodušni, a jezijo se vseeno, ko primerjajo cilje in hrepenenja, s katerimi smo se bojevali za svojo neodvisnost in državo, ter sedanje stanje na raznih področjih. *Pridobitništvo za vsako* ceno je eno poglavitnih gesel tega trenutka v Sloveniji, pri čemer je petdeset poslancev Državnega zbora predložilo celo zakonski predlog o novih privilegijih in olajšavah zanje. Očitno je veliko neskladje med Parlamentom, ki slabo in neodgovorno deluje, in pogoltnostjo dobršnega dela poslancev, ki bi si radi z zlatom postlali svoje življenje po opravljenem mandatu. »Nihče med njimi se ni pripravljen vrniti k svojemu osnovnemu poklicu, ki se ga nekateri tudi sramujejo,« je te dni pomenljivo zapisal neki časnik v Ljubljani. Seveda, saj so v Državnem zboru tudi nekateri poslanci, ki imajo le osnovno šolo, kljub premajhnemu znanju in sposobnostim pa odločajo o življenjskih vprašanjih naroda in države.

Skoraj tako je tudi v diplomaciji, v kateri so te dni imenovali nove veleposlanike in druge predstavnike naše države v tujini. Še vedno je tako, da je pomembno, kateri stranki kdo pripada; znanje in diplomacija pa sta še vedno na drugem mestu. Ambiciozneži se sprenevedajo in prihajajo v stranke, ki jim lahko največ nudijo. Nov in lep primer je bivša mariborska županja Magda Tovornik, velika in bojevita socialistka v prejšnjem režimu. Nedavno se je priklonila Janezu Drnovšku, zaradi česar bo zasedla veleposlaniško mesto.

Sicer pa so politiki na počitnicah. Predsednik Parlamenta Jožef Školč se mudi ob izviru Soče v Trenti, kjer ima počitniško hišo. Peterle kolesari, Kučan in Drnovšek pa preživljata počitnice v zasebnem krogu. Janša se udeležuje taborjenja svojih privržencev v Kampu Klin blizu vasi Soča v dolini Trente.

Nasploh pa se v državi približujejo tri neodložljive obveznosti. Potrebno bo urediti odnose s katoliško Cerkvijo, doseči podpis sporazuma o pridruženem članstvu Slovenije v Evropski uniji in se pripraviti na nove volitve v Državni zbor. Kar se tiče članstva v evropskih združevalnih procesih, je Slovencem čedalje bolj jasno, da pot v Evropo vodi prek sporazuma z Italijo. Pogajanja s sedanjo državo potekajo v tajnosti, tako da o njih razen splošnih in načelnih izjav, da potekajo v dobrem vzdušju, ni ničesar znanega. Zanimivo je, da italijanska zunanja ministrica Agnellijeva v Sloveniji uživa simpatije in ugled.

Nemara najbolj potrebna pa je ureditev odnosov s katoliško Cerkvijo. Gre za materialna vprašanja, t.j. za zagotovitev sistema pomoči oz. financiranje Cerkve, pa tudi za sporazum med državo, Cerkvijo in Vatikanom o vlogi in pristojnostih Cerkve v Sloveniji. Zadeve ni mogoče kar naprej odlagati, saj se približuje obisk svetega očeta v Sloveniji, ko bi morala biti vprašanja vsaj načelno rešena. V bistvu o Cerkvi in njeni vlogi obstaja dvoje izhodišč. Po mnenju nekaterih laičnih strank (med katerimi tudi LDS) prejema Cerkev kar precej denarja za svoje dejavnosti, zaradi česar bi morali določiti le sistem financiranja. Druge politične stranke (predvsem Slov. krščanski demokrati) pa poudarjajo, da je Cerkvi treba priznati njeno vlogo na vseh področjih (tudi v šolstvu), hkrati pa mora država zagotoviti sredstva za financiranje omenjenega poslanstva katoliške Cerkve. V Državnem zboru se doslej nihče ni odločno upiral tistim poslancem, ki nastopajo proti Cerkvi. Državi bi moralo biti jasno, da bi morala prispevati del sredstev za financiranje okoli dva tisoč cerkev in drugih večjih sakralnih objektov, kolikor jih je v naši državi, in za socialno varnost približno tisoč duhovnikov. Gmotno stanje duhovnikov je sedaj v marsičem slabše, kot pa je bilo pod komunističnim režimom. Opozarjamo, da pokojnina za duhovnike, ki imajo vsi visoko izobrazbo, znaša največ 30 tisoč tolarjev na mesec.

Na nujnost rešitve statusa Cerkve in njenega financiranja opozarja tudi Izjava g. Mirka Krašovca, predsednika podkomisije za gospodarstvo, financiranje in socialo pri *Mešani krovni komisiji za ureditev odnosov med Cerkvijo in državo*, ki so jo ob koncu prejšnjega tedna objavila slovenska občila. Krašovec je napisal tudi naslednje: »Zahtevamo, da se nerešena vprašanja rešujejo strokovno, ne pa politično. S popravo krivic bi lahko zagotovili temeljne vire financiranja Cerkve, do česar ima ta pravico po mednarodnem pravu. Gre za medvojno in povojno škodo in zgodovinske pravice Cerkve, ki izhajajo iz verskega sklada Jožefa II. in jih je stara Jugoslavija upoštevala, nacizem in nato komunistična revolucija pa sta jih nasilno odpravila. Iz tega naslova so financirali večinski del cerkvenih služb. Cerkev ne more pristati na navidezne in delne rešitve. Poroštvo je lahko le mednarodna pogodba, ki jo bo pripravila stroka, pri njej pa bodo sodelovali predstavniki slovenske vlade, Cerkve na Slovenskem in Svetega sedeža.«

Žal je treba ugotoviti, da se za rešitev razmerja med Cerkvijo in državo doslej tudi ni dovolj zavzela Slovenska krščanska demokracija, torej stranka, ki ima pomembno moč in veljavo v Parlamentu.

F.Z.

Radio Koper-Capodistria

Kdor je kdajkoli potoval po Italiji in se pri tem spustil tudi na skrajni Jug, na Sicilijo, je vedel, da je koprska radijska postaja ena izmed najmočnejših, kar jih je lahko našel na svojem tudi ne preveč zmogljivem sprejemniku. Stokilovatni oddajnik je vedno opravljal svojo dolžnost, ki pa - iskreno povedno - ni bila vedno samo v vzdrževanju stikov med italijansko manjšino v Istri in matico, kakor bi radi zdaj dopovedali vsi tisti, ki so zagnali krik in vik ob sklepu RTV Slovenija, da ukine srednjevalovni oddajnik. Ukrep spada v novo varčevalno politiko slovenske radijske in televizijske ustanove. Z njim ne soglašamo, vendar je v enaki meri prizadel tudi druge oddajnike in marsikateri Slovenec (tudi mnogi pripadniki manjšine na tej strani meje) je zato prikrajšan za poslušanje glavnega slovenskega nacionalnega radijskega programa. Nihče se ni zgražal. Koprski program v italijanščini seveda še naprej oddajajo preko mreže UKV, nič drugače torej, kot se to dogaja za nacionalne programe v slovenščini. Mi smo, kot rečeno, skeptični do omenjenega sklepa in do neke mere solidariziramo s koprskim uredništvom; nikakor pa ne soglašamo z medijsko kampanjo, ki so jo sprožili ob tem. Na zatožno klop so postavili celotno vodstvo RTV Slovenija z Žarkom Petanom na čelu, kateremu očitajo, da je zagrešil atentat na manjšino in njene ustaljene pravice. Reakcija je torej zadobila politično ozadje, ki ima svojo trdo osnovo v programu odstranjevanja Peterleta, Janše in drugih s ključnih mest v javni upravi.

Stokilovatni manjšinski oddajnik predstavlja anomalijo že po svojem namenu, saj bistveno prekorači manjšinski prostor. Kot primerjava bi moral zadostovati podatek, da je Radio Trst A desetletja razpolagal s trikilovatnim srednjevalovnim oddajnikom in tudi novi oddajnik ni bistveno močnejši. Ob tem se nihče ne zgraža, kaj še. V preteklosti je bil tržaški radio v slovenščini trn v peti jugoslovanskemu režimu in naprednim krogom, ker je predstavijal alternativo njihovim sredstvom javnega obveščanja. To je veljalo zlasti za informativne oddaje, ki so jih z znanimi metodami tudi motili. Njihovo nasprotovanje Radiu Trst A (to je bil glas imperialistov, glasilo atlantskega zavezništva, fašistov, beguncev, skratka reakcionarjev) je šlo tako daleč, da so od pristojnih italijanskih oblasti kasneje dosegli omejitev širjenja signala Radia Trst A. Anteno so tako prikrojili, da je oddajanje proti Sloveniji bilo omejeno na obmejni pas, medtem ko bi postajo lahko nemoteno poslušali tudi v Ljubljani. Takrat ni nihče od naprednih prijateljev italijanske manjšine v Kopru dvignil glasu v bran slovenske manjšine v Italiji ali podprl svobodno širjenje idej in informacij; še danes se nihče ne spomni, da umetna omejitev širjenja slovenskih tržaških oddaj še velja in da se še danes sliši Radio Trst A prav tako slabo, kot za časa prejšnjega jugoslovanskega režima. Isti režim pa je prav takrat krepil svoje oddajnike in tudi koprskega v italijanščini, da je lahko širil napredne ideje in neuvrščeno politiko tudi v Italiji. V italijansko notranjo politiko se je krepko vmešaval zlasti ob številnih volilnih kampanjah, ko se je odkrito zavzemal za več ali manj napredne kandidate.

Predstavniki tako naših naprednih organizacij kot strank, ki so si upali pred kratkim kritizirati informativne oddaje Radia Trst A, češ da so fevd Slovenske skupnosti (seveda niso imeli na voljo seznama uslužbencev in sodelavcev), so seveda svoj čas molčali, ko se je RTV Koper povezal s kapitalistom Berlusconijem in njegovim Finivestom ter ilegalno posredoval Italiji svetovne športne dogodke mimo RAI-a. Takrat je bil Berlusconi seveda povezan s Craxijem in ta »napredna« zveza se je razpotegnila (s pomočjo političnih prijateljev v naši manjšini) tudi prek državnih meja.

Čeprav ne soglašamo z ukinjanjem srednjevalovnega oddajanja (morda bi zadostovalo zmanjšati moč, prihranek bi bil vsekakor zagotovljen), bi svetovali krogrom, ki so v preteklih dneh uprizorili pravo kampanjo proti predsedniku RTV Slovenija Petanu, naj obdržijo smisel za mero in naj s pozivanjem ne pospešujejo iracionalnih izjav v javnosti, ki izpadajo smešno, kot je izzvenela npr. tista, ki si jo je privoščil voznik tovornjaka (Slovenec), ki je dejal, da je z Radiom Capodistria na poti daleč od doma izgubil kos domovine. Ob tem velja še omeniti, da ni nihče zabeležil geste vodstva RTV Slovenija, ki je (potem ko je Ponteco prodal prenosniku RAI-u) občutno okrepila moč oddajnika italijanske manjšinske televizije na Nanosu.

V Sloveniji prvič matura po evropskem modelu

V Sloveniji so prejšnji petek objavili izide mature v srednjih šolah, ki so jo v tem šolskem letu prvič izvedli po evropskih merilih. Vsi, od dijakov pa do šolnikov in Ministrstva za šolstvo, so zadovoljni. Od 7596 kandidatov je maturo uspešno opravilo 6421 gimnazijcev oz. 84,53 odstotka vseh. Toliko jih je namreč uspešno opravilo pisne in ustne izpite iz slovenskega jezika, matematike, tujega jezika in dveh izbirnih predmetov. Med preostalimi 15 odstotki, ki so bili neuspešni, jih je bilo približno 80% takih z eno ali dvema negativnima ocenama, kar pomeni, da bodo jeseni lahko delali popravne izpite le iz teh dveh predmetov. Drugi (3,3%) pa bodo morali delati maturo v celoti, če bodo hoteli na univerzo, kamor v Sloveniji brez mature ne bo več mogoče.

Med 6421 dijaki, kolikor jih je zbralo od 10 do 34 možnih točk, je bilo sedem dijakinj in en dijak tistih, ki so si zaslužili maksimalno število točk, torej vseh 34. Med njimi sta tudi Andreja Bucik iz Nove Gorice in Jernej Barbič iz Tolmina.

Da je matura v Sloveniji popolnoma uspela, sta menila tudi povabljena opazovalca z univerze v Cambridgeu Goerg Bethell in Johann Crighton .

M.

Novogoriški župan se ni odzval na pobudo o preimenovanju Nove Gorice v Gorico

Medtem ko je župan Mestne občine Nova Gorica Črtomir Špacapan pred dnevi iz Tirane, kjer je bil na obisku s skupino gospodarstvenikov z Goriškega, pozval h gospodarskemu sodelovanju med podjetji iz obeh držav, se doslej še ni odzval na pobudo Foruma za Goriško, naj bi začeli postopek oz. priprave za preimenovanje Nove Gorice v Gorico. S tem bi obe obmejni mesti formalno združili v pričakovanju tisočletnice prve pisane omembe imena Gorica in vključitve Slovenije v Evropsko unijo. O tej pobudi, ki je tako v Gorici kot v Sloveniji zbudila različne odmeve in komentarje, smo v Katoliškem glasu že poročali.

Na pobudo se razen župana doslej ni uradno odzval tudi nobeden od svetnikov Mestne občine Nova Gorica. Domnevamo, da so politične stranke, ki sestavljajo občinsko koalicijo, v nekakšni zadregi in se šele pripravljajo, da bi omenjeno pobudo skupaj proučile in pripravile odgovor nanjo. Novogoriški župan doslej tudi ni odgovoril na dopis Foruma za Goriško glede statusa napisa NAŠ TITO na Sabotinu.

M.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Kulturno društvo Rečan *je tudi letos organiziralo* Senjam beneške piesmi, *ki se je odvijal v treh večerih na športnem igrišču na Liesah. Prireditev, ki je letos dosegla svoj 20. jubilej, se je končala v nedeljo, 23. julija. Novi in že poznani avtorji, mladi in starejši pevci so res lepemu številu ljudi v slovenskem beneškem narečju predstavili 14 novih pesmi, pri katerih je imela ocenjevalna komisija precej težko nalogo, saj se kvaliteta besedila in glasbe dvigata iz leta v leto. »Hej! Nono hej!« (besedilo in glasba A. Klodiča) je pesem, ki je zmagala letošnji senjam. Avtorja in pevce so nagradili garmiški župan, predsednik Zveze Slovencev videmske pokrajine in društvo Rečan. Trije predstavniki so v slovenskem jeziku pozdravili številno publiko in se razveselili zanimanja, ki ga mladi posvečajo tej manifestaciji. Slovenci iz nekaterih delov goriške in tržaške pokrajine bodo v naslednjih dneh mogoče videli nekatere posnetke s prireditve (bili so namreč prisotni tudi snemalci slovenskega programa RAI-a), medtem ko se bodo morali odsotni Benečani zadovoljiti le s posneto kaseto.*

Isto nedeljo se je v Čedadu končala druga pomembna manifestacija tega poletja, in sicer Mittelfest. *Gledališče, glasba, lutke, film in druge kulturne točke so letos četrtič gostovale v Čedadu in Nadiških dolinah. Končna ocena prireditve je nedvomno pozitivna, saj je približno tisoč ljudi vsak dan sledilo raznim prireditvam, na katerih so ob spominu na 20-letnico Pasolinijeve smrti ter 100-letnico Bartokovega rojstva predstavile tudi druge srednjeevropske realnosti, med katerimi seveda tudi slovensko.*

Tudi politični predstavniki so v svojih pozdravih poudarjali pomembnost integracije ter spoštovanja različnosti, vendar so njihove sicer prepričljive besede zvenele nekoliko konvencionalno. V okviru čedajskih večerov pa se je v Nadiških dolinah zvrstilo kar 40 lutkovnih predstav, ki so zaživele s svojimi ljudskimi figurami tudi v najbolj zakotnih vaseh. Zlato lutko oz. nagrado za najboljšo lutkovno predstavo si je zaslužil R. Danielli iz Bologne, ki je prejel največje število glasov publike in posebne ocenjevalne komisije.

Omembe vredno je, da je na zadnjem večeru sodeloval tudi Otello Sarzi, ki velja za največjega italijanskega lutkarja; po svoji nekoliko svojevrstni predstavi je pokazal veliko zanimanja za ljudsko izročilo Nadiških dolin. Še več, pravljico ali legendo iz beneške tradicije namerava namreč prikazati v lutkovni predstavi, ki jo bomo mogoče videli drugo leto na petem Mittelfestu.

Erika Jazbar

TEDEN V ITALIJI

Italijanski politiki se s težavo odpravljajo na počitnice. Poleg vseh več ali manj političnih afer, ki so zajele sodstvo na eni strani, in organizirani kriminal (mafijo) na drugi, so na dnevnem redu polemike v zvezi s predčasnimi volitvami. Še zdaj ni jasno, ali bodo volitve jeseni ali prihodnje leto spomladi a-li morda še kasneje. Berlusconi, ki še vedno igra vodilno vlogo v sredinsko-desničarskem taboru, je že pristal na odlo-žitev volitev; ko pa se je zavedel, da bo to samo služilo sredincem in Severni ligi za okrepitev lastnih vrst, se je znova premislil, pridobil za to tudi Finija in zdaj še celo D'Alemo kot voditelja leve sredine. Zaradi tega je izbruhnil nov spor med D'Alemo in Segnijem, za katerim stoji voditelj Ljudske stranke Gerardo Bianco, morda pa tudi Prodi. Vsekakor je v levosredinskem taboru izbruhnil spor, ki nikakor ne bo koristil enotnosti in bo morda še otežil sporazumevanje s Severno ligo in Bossijem, ki si je prislužil sodno prijavo (neutemeljeno), češ da se zavzema za razbitje države.

-S

Potovanje Katoliškega glasa na Portugalsko

Letošnje šestdnevno potovanje s Katoliškim glasom je bilo od 17. do vključno 22. julija. Namenjeno je bilo obisku Portugalske in romanju v Fatimo in Lisbono ob 800-letnici rojstva sv. Antona Padovanskega. Izleta se je udeležilo 48 ljudi. Posebnost je bila v tem, da je bilo v skupini kar osem duhovnikov, od katerih je bilo kar šest iz Slovenije.

V ponedeljek, 17. julija, smo z ronškega letališča poleteli v Milan, odtod pa v Oporto na Portugalskem. To je prijetno mestece ob Atlantskem oceanu; po njem je dobila ime Portugalska: *oporto* pomeni pristanišče, *gaia* pa vodne kanale, ki povezujejo mesto z oceanom. Mesto je po vsem svetu znano predvsem po vinu, ki smo ga v prijetni kleti tudi sami pokusili.

Popoldne smo nadaljevali pot proti severu do mesta Braga. Ob poti rastejo evkalipti, ki prijetno dišijo, in borovci ter razno sredozemsko grmičevje. Veliko je novih hiš, ki so jih pozidali emigranti, ki se na stara leta vračajo domov. Veliko je priseljencev iz nekdanjih prekomorskih kolonij in Brazilije.

Cerkve, ki smo jih obiskali v prvih dveh mestih, so povečini posvečene Jezusovemu trpljenju. Veliki baročni zlati oltarji krasijo prizore iz velikega tedna: Kristus leži v grobu, žalostna Mati božja in priče Jezusovega trpljenja. Posebno lepa je božjepotna cerkev Dobrega Jezusa, ki se dviga na 116 metrov visokem griču nad mestom Braga. Tu smo imeli tudi sv. mašo. Cerkev in nekdanji samostan sta iz 15. stol. Na naši poti smo večkrat srečevali in videvali samostane, v katerih so nekoč živeli številni redovniki in redovni bratje, danes pa so ti samostani spremenjeni v bolnišnice, vojašnice in šole bodisi zato, ker ni bilo več redovnikov, bodisi zato, ker so jih nekateri kralji podržavili in spremenili njihov namen.

Nekako sredi poti med Oportom in Lizbono leži ob reki Mondego slikovito srednjeveško mestece **Coimbra**. Začetek njene univerze sega v daljno leto 1290. Takrat jo je namreč ustanovil papež Nikolaj IV., vodili pa so jo bosonogi avguštinci, pozneje pa jo je prevzela država in jo po svoje oblikovala v različnih zgodovinskih obdobjih vse do danes. Tu je preživel nekaj časa tudi sv. Anton, preden je vstopil v red sv. Frančiška Asiškega. Danes ima univerza vse moderne fakultete in več kot deset tisoč študentov. Zanimivi sta renesančna knjižnica in aula magna, v kateri študentje tudi danes zagovarjajo svoje doktorske razprave. Tu nas je doletela izredna vročina; toplomer je kazal nad 40 stopinj, zato nas te znamenitosti niso preveč navdušile. Umaknili smo se v ohlajeni avtobus. Na poti nas je spremljala zgovorna in razgledana vodička ga. Marija Tereza, ki nam je razkrivala zgodovino Portugalske in odkrivala njene lepote. Obenem nam je govorila tudi o sedanjih razmerah, o prehodu v Združeno Evropo, kar povzroča nemalo težav in veča število brezposelnih ljudi.

Letošnji izletniki v Fatimi

Fatima je bila na začetku naselje, kasneje so ga kot mestece ustanovili Mori (Muslimani iz Severe Afrike, ki so v 7. in 8. stol. osvojili skoraj ves Iberski polotok) in mu dali ime po Mohamedovi hčerki. Ime *Fatima* pomeni posebno cvetico z belim cvetom, podobno vrtnici, ki raste v arabski puščavi. V Fatimi smo preživeli dva dneva in pol. Nastanili so nas v udobnem hotelu *Verbo Divino*. Naša slovenska beseda in pesem sta odmevali pri večerni procesiji z lučkami na kraju Marijinega prikazovanja trem pastirčkom. Eden izmed duhovnikov je molil tudi desetko rožnega venca, pri procesiji sta dva izmed naših potnikov nosila kip fatimske Marije na oltarju, ki so ga postavili ob obisku papeža Janeza Pavla II. leta 1982.

Obiskali smo tudi druge kraje, ki so povezani z dogodki ob prikazovanju: rojstni hiši Hijacinte in Frančiška ter Lucije; dve mesti, kjer se je angel prikazoval pastircem in jih pripravljal na obisk Kraljice miru. Devica Marija se je osemkrat prikazala, in sicer od 13. maja do 13. oktobra 1917. Lucija je bila deležna še poznejših prikazovanj. V Coimbri smo obiskali tudi samostan, v katerem še danes živi kot 88-letna redovnica karmeličanka.

Zanimivo pri teh prikazovanjih je bilo tudi to, da niso bili vsi trije vidci deležni istih milosti: Frančišek je Marijo samo videl, Hijacinta jo je videla in slišala, Lucija pa jo je videla, slišala in z njo govorila. Prikazovanja sodijo v čas pred rusko oktobrsko revolucijo, ko je Marija tudi napovedala, da bo po vseh krvavih dogajanjih, če se ljudje ne spreobrnejo k Bogu, končno zmagalo njeno brezmadežno srce. Lucija takrat sploh ni vedela, o čem govori Marija; šele pozneje je spoznala vso resnico.

Tretja Marijina skrivnost naj bi bila to, kar doživljamo danes: propad komunizma in vseh njegovih zmot po svetu, preizkušnja Cerkve zaradi odpadanja duhovnikov in številnih vernikov, moralni propad družbe in družin, kar bo moralo privesti človeštvo do nove prebuditve in večje krščanske zavzetosti in osebnega spreobrnjenja k Bogu, da bo po svetu zavladala Kraljica miru. To naj bi bil novi duhovni preporod človeštva in človeka, ki bi postavil duhovne temelje družbi za uresničitev božjega kraljestva med nami.

(dalje prihodnjič)

J. Markuža

Bosna: kdo proti komu?

BOSANSKI MUSLIMANI

V prejšnjem režimu so v Jugoslaviji Muslimani (t.j. Slovani, ki so pod Turki sprejeli muslimansko vero) ustanovili močno državo. Zavzemajo 40% bosanskega naroda, zadnje čase pa imajo v lasti le malo zemlje okrog Sarajeva, Tuzle, Bihača in Goražda. Njihova vlada je prejela mednarodno priznanje kot Bosansko-hercegovska republika; predsednik je Alia Izetbegović.

BOSANSKI SRBI

Zavzemajo 35% bosanskega ozemlja, z vojaškimi posegi pa so zasedli 70% teritorija, na katerem so svojevoljno proglasili Srbsko republiko z glavnim mestom Pale (v bližini Sarajeva). Njihov politični vodja je Radovan Karadžić, vojaški poveljnik pa Ratko Mladić. Vojska šteje okrog 80.000 mož, ki se bojujejo proti Muslimanom in Hrvatom.

JUGOSLOVANSKI SRBI

To so pripadniki bivše Jugoslavije, ki živijo v Srbiji in Črni gori; njihovo glavno mesto je Beograd. Predsednik države je Slobodan Milošević. Vojska šteje 90.000 mož, ki ne posegajo neposredno v to vojno. Vendar Združeni narodi in ZDA obtožujejo Beograd, da pomaga srbskim Bosancem; zato doživlja mednarodni embargo.

HRVAŠKI SRBI

To je manjšina, ki živi na Hrvaškem, v Krajini in Slavoniji. Samovoljno je proglasila Srbsko republiko Krajino z glavnim mestom Knin in zavzema petino hrvaškega ozemlja. Njihov politični vodja je Milan Martič. Vojska šteje 50.000 mož in se bori proti Hrvatom.

BOSANSKI HRVATI

To je hrvaška manjšina, ki šteje oz. je štela v Bosni približno 20% bosanskega prebivalstva. Proglasili so svojo državo Herceg-bosansko republiko, ki je v sklopu Bosne in širše konfederacije med Hrvaško in Bosno. Vojska šteje 50.000 mož in se bori proti bosanskim Srbom.

HRVATI NA HRVAŠKEM

Pripadniki mednarodno priznane hrvaške republike, samostojne od leta 1991, z glavnim mestom Zagrebom. Predsednik je Franjo Tuđman. Vojska šteje nad 100.000 mož. Hrvaška ne priznava Srbske republike Krajine in je sedaj v vojni proti srbskim Bosancem. Hrvaška je podpisala posebno politično-vojaško pogodbo z bosansko-muslimansko vlado.

Pretresljive izjave sarajevskega pomožnega škofa

Pred kratkim je bil sarajevski pomožni škof msgr. Pero Sudar gost videmske škofije. Ko se je poslovil od vernikov, je zaklical: »Katoličani v Italiji, pomagajte sarajevskim katoličanom v obrambi ozemlja in proti vsaki obliki etničnega čiščenja!« Škof je obiskal Humin in Venzone, kraj potresa in trenutnega bega ljudi, in je razodel krajevni skupnosti vso tragiko svojega naroda: »Katoličani so prestrašeni kot divje živali, kadar jih lovijo, in zapuščajo svoje kraje. Pomagajte nam, da ne bomo podlegli logiki etnične ločitve!«

Bosanski vojak - otrok v Sarajevu

Katoliška Cerkev v Bosni je na robu uničenja. »Verskih skupnosti v sarajevski škofiji je bilo pred vojno 144, izginilo jih je 57. Uničili so jih Srbi, ki niso porušili le samostanov in cerkev, ampak tudi pokopališča. 400 naših poslopij je močno poškodovanih. Tudi Muslimani so opravili svoje: uničili so 59 župnišč in 30 cerkev; skupno so oškodovali 217 cerkvenih poslopij. Če bo šlo tako naprej, bo katoliška Cerkev, ki je tu prisotna od 15. stol., izginila. Samo v 17 župnijah so še nekako normalne strukture. Pred tremi leti je bilo 528.533 katoličanov, aprila jih je bilo 204.123. Beguncem ne dovolijo, da bi se vrnili, Muslimani pa jih silijo, naj se odselijo. Kjer je bilo to mogoče, so duhovniki ostali s svojim ljudstvom. Pred vojno je bilo 345 duhovnikov, sedaj jih je 288; od 500 redovnic jih je ostalo 150. Tako je v moji škofiji; še bolj tragične razmere so v Banja Luki in Trebinjah. Brez razlike smo obsojali vsako krivico, zato so nas tudi napadali. Prav je, da svet sočustvuje z Muslimani; zakaj pa se nihče ne zanima za usodo katoličanov na tem ozemlju? Ne gre za vojno med religijami, ampak za vojno proti vsaki veroizpovedi. Vsekakor,« je sklenil msgr. Sudar, »naj vedo vsi, da brez prisotnosti katoliške Cerkve bi te dežele nikdar ne bile del Evrope.«

To so besede, ki nam dajejo veliko misliti; predvsem pomislimo, kako bi mi lahko pomagali.

g.s.

Mednarodna konferenca o ženski

Od 4. do 15. septembra v Pekingu

Mednarodno srečanje pod pokroviteljstvom Zveze narodov nosi naslov *Dejanje za enakopravnost, razvoj in mir*. Tako se nadaljuje obravnava teme, ki so jo načeli v Mehiki l. 1975, v Kobehavnu l. 1980 in v Nairobiju l. 1985. Namen srečanja je ustvariti po vsem svetu pogoje, ki bi omogočili ženski uživati iste pravice, ki jih ima moški. Kljub vsem dosedanjim razpravam tudi na visoki ravni še ni prišlo do določitve temeljnih kriterijev za udejanjenje političnih izbir in programov, ki bi priznali ženski specifično vlogo v družbi. Pripravile so se že razne študije in spisali so se dokumenti, ki bodo predmet obravnave v Pekingu. Srečanja se bodo udeležili predstavniki 150 držav; poleg njih bodo prisotna še razna ženska združenja. Vzporedno s konferenco bo potekal poseben forum, ki bo podrobno obravnaval posamezna vprašanja.

Konferenca se bo osredotočila predvsem na naslednje probleme: 1) vedno večja revščina v svetu, ki prizadeva predvsem ženski svet; 2) še obstoječa emarginacija žensk v družbenem življenju; 3) nasilje nad ženskami; 4) posledice vojnih spopadov v ženskem svetu; 5) maloštevilna udeležba žensk v gospodarski politiki; 6) neenakost med spoloma v pomembnih odločbah in vodilnih mestih; 7) pomanjkljiva zavest in premajhna zavzetost, da bi se zagotovilo spoštovanje temeljnih človečanskih pravic; 8) vloga medijev (tiska, radia, televizije) v točnem informiranju o možnostih in sposobnostih ženske v družbi; 9) nezadostno priznanje vloge ženske v upravljanju zemeljskih dobrin in obrambi okolja.

Kot je razvidno iz teh točk, je program zelo obsežen; tudi pričakovanje je veliko. Nujno je, da se postavijo v Pekingu temelji nove smeri družbenega življenja. Toda v primeru neuspelega srečanja (naj bo poraz viden ali ne), bo to negativno vplivalo na praznovanje 50-letnice Zveze narodov.

Ugotavljamo, da so mediji do sedaj posvetili malo pozornosti mednarodni konferenci, ki se bliža. O njej namreč prav malo slišimo in beremo. Sprašujemo se, zakaj tako.

g.s.

Tiskovno poročilo SSO

Svet slovenskih organizacij je v zadnjem času aktivno nastopal v okviru prizadevanj za uresničevanje svojega programa in splošne narodno-obrambne politike slovenske manjšine v Italiji. Tako je sodeloval pri pomembnih srečanjih z odgovornimi državnimi dejavniki Republike Slovenije zlasti v razgovorih s funkcionarji slovenske vlade. Nadalje je SSO sodeloval v raznih razgovorih znotraj slovenske manjšinske stvarnosti. Tako npr. pri srečanju o vlogi javnih občil slovenske narodne skupnosti, ki jo je sprožil podpredsednik deželnega sveta Budin. Poleg tega je s prisotnostjo na raznih manifestacijah in prireditvah prinesel svoj glas in pozdrav. Pomembno je bilo srečanje v Celovcu ob slovesnem zasedanju novega predstavniškega telesa Narodnega sveta koroških Slovencev.

Potrebno je podčrtati nekatere aspekte, saj mora biti znotraj manjšine dialog jasen, odkrit in stvaren. Problem javnih občil je gotovo med najbolj perečimi. Med ta sodi prav slovenski dnevnik. Če danes obe krovni organizaciji, SKGZ in SSO, soupravljata glavne skupne ustanove (Slovensko stalno gledališče, Narodno in študijsko knjižnico, SLORI, delno Glasbeno matico), tega ni pri Primorskem dnevniku. Svet slovenskih organizacij meni, da je tako stališče zgrešeno in da prav zato tak časopis ne more odražati celotne slovenske skupnosti v zamejstvu. V ta namen je predlagal, da bi tudi obe krovni organizaciji skupno vodili usmeritev edinega slovenskega dnevnika v Italiji, česar pa SKGZ ne sprejema.

Vprašanje tiska in drugih javnih občil je danes prvenstvenega pomena; tudi za Slovence v Italiji. Imamo sicer veliko periodičnega tiska in to je prav. Vse to je izraz pluralizma v naši manjšini in prav je, da je tisk idejno razvejan. Drugo pa je vprašanje dnevnika, ki bi moral res biti skupno glasilo manjšine brez ozira na politično in idejno različnost. In če je bil Primorski dnevnik od vsega začetka izraz le ene smeri in politike, bi moral na pragu tretjega tisočletja postati odprt in resničen glasnik vseh Slovencev.

Razstava *Ottocento di frontiera*

Giuseppe Tominz: Portret družine Bruckner

Kot smo že poročali, so v prostorih pokrajinskega muzeja na gradu odprli razstavo, ki nosi ambiciozni naslov *Ottocento di frontiera - Arte e Cultura*. Razstava ima namreč namen prikazati življenje na Goriškem v obdobju med leti 1780 in 1850, torej v dobi prehoda od t.i. *ancien regime* preko francoske revolucije in Napoleona do obdobja restavracije po dunajskem kongresu. To so leta, ki predstavljajo v evropski zgodovini prehod iz plemiške v buržuazno ureditev družbe.

Najbogatejši del razstave je namenjen umetnosti, predvsem slikarstvu. Že v začetku srečamo dve veliki platni Simeona Goldmana, ki predstavljata dve pokrajini: prvo platno ponazarja Furlansko nižino z Gorico na levi strani, drugo pa del doline Trente. Pomembni sta predvsem zato, ker sta redka primera krajinske slike, zvrsti, ki se na Goriškem ni uveljavila kot samostojna, saj nastopa le kot del ozadja predvsem v portretnih slikah. (V tem je slično tudi stanje slovenskega slikarstva, ki krajine kot take ne pozna do druge polovice devetnajstega stoletja).

Iz benečanske scenografske in okrasne tradicije 18. stoletja in Gian Battista Tiepola črpata navdih dva umetnika, Francesco Chiarottini (1748-1796) in Giuseppe Bernardino Bison (1762-1844). Oba sta okrasila goriško mestno gledališče v letih 1782 in 1809 s svojimi *kaprici*, t.j. scenografskimi kulisami s templji, antičnimi palačami, ruševinami in podzemskimi hodniki. Prvi je predstavljen s serijo perorisb, v katerih izstopa avtorjeva ljubezen do kontrasta, ki ga ustvarja luč v temni pokrajini; drugi pa z vrsto tempera slik, nekatere od katerih so prvič razstavljene. Bison je med drugim okrasil tudi strop sv. Vida v Vipavi, vendar ga svetniki zanimajo le kot igralci v prizoru.

Velik del je posvečen goriškemu rojaku Francu Kavčiču (1755-1828), čigar družina je izhajala iz Tolminske. Najprej pod pokroviteljstvom Kobencljev, potem pa cesarja, se je povzpel do najvišjih mest na dunajski akademiji. Je pa izrazit predstavnik neoklasicizma »brez korenin in proiciran v jezik brez doma«, ki se izraža v prizorih, posnetih iz občudovanega antičnega sveta. Velik prijatelj je bil s tedanjim italijanskim umetnikom Canovo. Nanj so gledale tudi mlajše generacije umetnikov, med katerimi tudi Giuseppe (Josip) Tominz (1790-1866), slavni portretist visokega meščanstva, ki je prikazal buržoazijo v vseh njenih najmanjših gubah kot v ogledalu; to so tudi zahtevali naročniki njegovih del, predstavniki trgovskega in svetovljanskega sloja, h kateremu je sodil slikar sam.

Leta 1816 je iz Toskane pribežala v Trst Napoleonova sestra Elisa Baciocchi. S spremstvom je privedla tudi razne dragocenosti in dele pohištva, s tem pa tudi *okus* za antiko v njenem plemenitem in monumentalnem vidiku. Razni dragulji, pozlačene ure in svečniki, deli pohištva so tako okrašeni z božanskimi ali polbožanskimi figurami ter z drugimi antičnimi motivi, kar je meščanstvo sprejelo in prilagodilo lastnim, bolj praktičnim potrebam. Vse to je prikazano v drugem delu razstave, medtem ko je tretji sklop posvečen arhivskim dokumentom in publikacijam, ki prikazujejo akademske debate, literarne stvaritve, gledališko življenje, knjige in drugo, skratka utrip mesta med 18. in 19. stoletjem.

Veliko eksponatov prihaja iz Coroninijeve vile. Tu so za to priložnost odprli za ogled nekatere sobe, med katerimi tudi tisto z originalnim pohištvom, v kateri je leta 1836 umrl Karel X., in pa 46.000 kvadratnih metrov parka.

Razstava se ponuja kot kvaliteten pregled raznolikega umetniškega življenja na Goriškem, ki leži na meji obrobju zahodnega sveta, kamor so se zatekali propadli oblastniki v mirni objem »avstrijske Nice«.

Saša Quinzi

***Urnik**: od 10. do 13. ure in od 15. do 19.30; zaprto v ponedeljek. **Telefonska številka za informacije**: (0481) 533926, fax (0481) 534878*

Knjižni ilustratorji pri Goriški Mohorjevi družbi v obdobju med obema vojnama

Pogovor z mladim Goričanom Ivanom Žerjalom o njegovi kakovostni maturitetni raziskavi

Med odlične dijake, ki so letos maturirali na goriškem klasičnem liceju Primož Trubar, spada tudi Ivan Žerjal, ki je sklenil svojo višješolsko kariero s šestdesetico. Komisiji je predstavil res zanimivo razpravo, ki znatno bogati doslej še nepoznano področje zgodovine GMD.

Na vprašanje, kako je prišlo do tega dela, je Žerjal odgovoril: »Raziskovalna naloga o ilustratorjih pri Goriški Mohorjevi družbi v obdobju med vojnama je nastala zato, ker sem ugotovil, da je o ilustratorstvu in knjižni opremi na Goriškem zelo malo zapisanega. Moj začetni namen je bil prikazati celotno likovno ustvarjanje v okviru založniškega delovanja Mohorjeve družbe od nastanka leta 1924 do l. 1940, torej v obdobju fašizma, ko je bilo izdajanje knjig zelo otežkočeno. Začel sem pregledovati vse dostopne knjige, izpisovati podatke in beležiti vse ilustracije. Kolikor se je dalo, sem skušal tudi oceniti njihovo umetniško vrednost.«

Čemu si posvetil največ pozornosti in s katerimi težavami si se srečal? »Svoje zanimanje sem osredotočil na zgodovinske in kulturne razmere, v katerih so ta dela nastajala. Pregledal sem dobršen del takratnega periodičnega tiska v upanju, da bi zasledil članke, kritike ali ocene tistih izdaj, ki so sodile v območje moje raziskave. Vendar naloga, ki sem si jo zastavil, ni bila lahka. Pisanih virov, iz katerih naj bi črpal snov za svoje delo, je bilo zelo malo, kar je po eni strani razumljivo, saj je zaradi fašistične strahovlade marsikaj bilo izgubljeno, oziroma iz strahu pred oblastjo ni bilo nikoli zabeleženo. Tudi strokovnih publikacij, ki bi se izrecno ukvarjale s knjižno opremo, ni veliko na slovenskem tržišču, saj je ta likovna zvrst žal še vedno premalo upoštevana.«

Tone Kralj: Ob srebrnem studencu, 1927

Kdo pa so protagonisti, avtorji likovnih umetnin, ki so krasile mohorjevke? »Goriška Mohorjeva družba se je za opremo svojih knjig posluževala tedanjih najvidnejših predstavnikov likovne umetnosti. Številni umetniki, ki so se vrstili pri ilustriranju knjig, so ji omogočili, da se je vsako leto predstavila primorskim bralcem v prikupni opremi. Raznolikost ilustratorjev je tudi prispevala k pestrosti in mnogovrstnosti izdanih knjig. Iz seznama ilustratorjev vidimo, da so bili to za tiste čase najbolj avantgardni umetniki, kar jih je zmogla slovenska umetniška sredina. Brata Kralja sta že v zgodnjih dvajsetih letih močno razburila slovensko javnost, ko sta kot najizrazitejša ekspresionista težila po popolni obnovi slovenske umetnosti. Prav tako je verjetno bil Lojze Spazzapan, dokler je še bival v Gorici, naš najdrznejši inovator. Nič manj nista prispevala k novim dosežkom slovenske likovne umetnosti France Gorše in pa Milko Bambič, čeprav je bil prvi predvsem kipar, drugi pa izrazit ilustrator.

Milko Bambič: Leteče copate, 1933

Na Slovenskem so si avantgardni umetniki le s težavo utirali pot. Za večino ljudi je bila namreč nova umetnost, ki je nepreklicno ovrgla stare umetniške ideale, tudi in v svojih težnjah po prenovi nerazumljiva. V tem pogledu so tudi knjige Goriške Mohorjeve družbe odigrale pomembno vlogo pri širjenju nove, avantgardne umetnosti.«

Pogovarjal se je Danijel Devetak

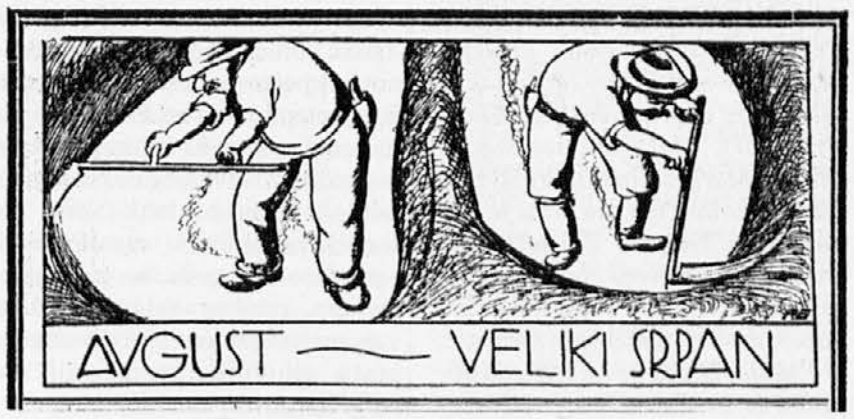

France Gorše: Zaglavja mesecev, avgust, Koledar 1930

Mirko Mahnič: Krščansko sporočilo v pesmih Simona Gregorčiča (4.)

II. LJUBEZEN DO BLIŽNJEGA

Gregorčičevo pesniško krščansko pričevanje v zvezi z drugo zapovedjo poglejmo v treh poglavjih: 1. sam sebi si bližnji, 2. vsak človek, vsi ljudje, vse človeštvo so moji bližnji, 3. slovenski narod je moj bližnji.

1. Sam sebi si bližnji

Človek mora zaradi sebe , zaradi drugih in zaradi Boga, saj nosi v sebi njegov sveti dih, najprej nenehno čistiti in bogatiti svojo človeškost in božjost, svojo dušo in duha, svojo osebnost, svoj jaz; prav to namreč pomeni biti si bližnji. Kolikor bližnji si si, kolikor bogatejša osebnost si, toliko bližnji si bližnjemu.

Gregorčičevo življenjsko pričevanje v tej zvezi je tragično in junaško: trda je bila njegova pot proti popolnosti.

Prof. Slodnjak pravi: »Gregorčič je bil kljub vsem vrlinam vendarle nezadovoljen podeželski kaplan in zato večkrat proti prepričanju neodločen, otožen in tudi zamerljiv.«

V njegovih pesmih najdemo mnogo težkih značajskih poudarkov. Čutil se je silno nesrečnega in ogoljufanega: »Nesrečen jaz sem sin, rojen pod nesrečno zvezdo« (Lastovkam), podrl se mu je načrt za načrtom (Z grobov), njegov raj je izgubljen, vrata vanj so zaklenjena, zlata doba je proč (Pogled v nedolžno oko); »Radost tedaj je ubegla mi,« pravi, »moj duh je mrak objel, bridkost je v dušo legla mi«; njegove peruti so strte (Zaostali ptič), utihnil mu je vir veselja (Pastir); vse je umrlo: »Umrlo je meni srce, umrle so nade sladké, umrla ljubezen goreča, umrla življenja je sreča« (Tri lipe). Tudi v poklicu ni srečen: meniška celica je tesna, a srce brezmejno, svet je zanj mrtev, a on ni mrtev za svet, izhod pa je zaprt (V celici); in: ujel se je v nesrečno past (Ostrigli, oh so mi peruti); pred njim je »groza temnih dni«, v samoti bo pel, dokler mu ne poči srce (Ujetega ptiča tožba).

Osamljen je, uvel in v temi: »To znam, da sem obsojen čutiti bolečino sam« (Ne tožim) in »list veli na hrastu sem jaz« (Predsmrtnica); tema je okrog njega (Confessiones), zaman prosi sonce, naj ne zatone (Stoj, sončece, stoj).

Ogoljufan, oškodovan in razklan je: dnevi so mu odrekli vse, »kar drugim dali so« (Mladosti davna leta); srce je opustošeno, slana je pomorila vse upanje, v njem se za prevlado nenehno bijeta duh in duša in to je vir njegove nesreče (Srce in um).

Silno in neprenehoma se žalosti in trpi: »Megla pada na ravnine, meni tuga na srce, megla iz ravnine izgine, žalost iz srca ne gre« (Bolnik I); potem: »srce mi bridko bol navdaja... in Bog le ve, kako trpim« (Slovo od Rihenberka); in še: »Sam sem slika svoja - slika sem trpljenja...« (Confessiones 2). Pil je, pravi, iz sijajnega keliha, a na dnu je bila grenkoba, »ki čutil bodem jo do groba« (Pil i jaz sem sladki strup). Izpove, da je pretrpel veliko telesnih in duševnih bolečin - in vse se vračajo (Veliko v življenju pretrpel).

Po vsem tem celó ne najde več smisla življenja: nična stvar smo, črv je naš gospodar, naš car in grobar (Kdo naš je gospodar).

Zato si goreče želi konca: »Konča naj se moj časni tir, objame naj me večni mir« (Objame naj me večni mir), pove in konča: »Jaz komaj čakam!«, namreč na smrt (Življenje in smrt).

Tako ga je trpinčila njegova narava, tako se je »mučil v precepu težavnega in neljubega poklica in hrepenenja po svobodnem življenju« (Slodnjak). To ni bilo po Stritarjevem vzoru prevzeto »literarno« trpljenje, bilo je pravo judovsko mučenje in zato bi se mu bolj prileglo in »goriški Job«.

Toda - in to je pomembno! - na vso moč se je vseskozi trudil, da bi se rešil mor in travm, ki so ga obsedale.

Zavedal se je: »Sin njegov sem (od Boga) - toda kak? Naj se človek še bolj trudi, da bi njemu (Bogu) bil enak - oh, pa vsak mu je korak poln zmot in poln napak« (Sin njegov pač jaz sem tudi).

*V tem njegovem **trudu**, da bi prikopal do skladnosti v sebi, je izjemna vsebina njegovega krščanskega sporočila: človek mora narediti iz sebe nekaj vrednega, pomembnega, velikega, ja, Bogu podobnega.*

Pogostokrat izpoveduje služenje kreposti:

...trdno zapahni uho in srce,
ko trka sovraštvo na vrata.
Hinavstvu in podlosti v dušo ne daj,
ne krivdi ne zlobi nobeni;
kreposti razmakni srce na stežaj,
a skrbno ga strasti zakleni.
(Samostanski vratar)

Edina prava prostost je v obvladanju sebe, v človeškem srcu naj kraljuje nebo (Le enkrat). *(dalje prihodnjič)*

Goriška poletna kronika

Stavba šole Trinko v ul. Cappuccini

Vroči poletni dnevi niso privedli do pričakovane umiritve v upravnem delovanju goriške občine. Nasprotno, sprejeti so bili nekateri sklepi, ki so precej razburili javnost. Slovence je vznemirila vest, da je župan izdal odlok, da se mora srednja šola Trinko izseliti, ker da je stavba nevarna. Poleg tega, da ne razumemo, kako je bilo sploh mogoče, da se je pouk odvijal v stavbi v takem stanju, nastaja nujno vprašanje, zakaj je tak ukrep doletel samo slovensko šolo: zdi se namreč, da so v podobnih razmerah tudi mnoge druge šolske stavbe v Gorici. Županov ukrep pa je naletel na veliko neodobravanje zlasti zato, ker sploh ni nakazal, kam naj se šola preseli. Tu se zopet odpirajo vsa vprašanja, ki smo o njih že poročali in ki jim občinska uprava ni znala dati odgovora. Kljub vsem sestankom in dogovorom želi uprava preseliti šolo Trinko v Slovenski šolski center. Proti temu predlogu so se izrekle vse šolske komponente s šolskim skrbnikom na čelu. Ker mora biti garantiran začetek šolskega leta, je očitno, da bo prišlo v prihodnjih dneh do odločitve glede tega vprašanja.

Prejeli smo še en dokaz, da šola za finančne stražnike nadaljuje svojo pot. V zadnjem času je prišla novica, da bo kmalu določena tvrdka, ki bo izvedla dela. Tisti del goriške javnosti, ki je nasproten zgradbi, je ogorčen zaradi tega, ker se nadaljuje skrivanje aktov pod pretvezo, da gre za stavbo vojaškega pomena. Poleg tega je jasno, da nima župan nobenega namena, da bi o zadevi pripravil ljudsko glasovanje. Končno nihče javno ne prizna, da gre za trošenje denarja, ki je bil po osimskem sporazumu določen za drugačne namene. Odbor za obvarovanje letališča seveda ne miruje in pripravlja pritožbo na upravnem sodišču.

Veliko nezadovoljstva je v vseh krogih povzročila novica o čudnem obnašanju političnih in sindikalnih predstavnikov na seji v Rimu z najvišjimi predstavniki vlade. Zaradi nesporazuma glede dokumenta, ki bi ga morali predstaviti vladi, so nekateri zapustili sejo, drugi pa so ostali. Predstavnikom vlade seveda ni preostalo drugega, kot da so svetovali goriškim politikom, naj se najprej zmenijo med seboj in šele potem pridejo v Rim na pogajanja. Ta dogodek znova dokazuje, da je tudi politika resna zadeva in da postane vse skupaj tragikomično, ko jo jemljejo v roke nezmožni in neizkušeni ljudje. Dejstvo je, da so danes vsi akterji na goriški upravno-politični sceni med seboj sprti in da na ta način ni mogoča nobena pametna odločitev. Lahko samo upamo, da bo do nekega dialoga prišlo, kajti v nasprotnem primeru moramo dati prav tistim, ki zagovarjajo idejo, da mora goriška pokrajina izginiti.

B.Š.

Pomoč Bosni
Nabranih več kot 20 milijonov lir

Razne pobude Karitasa za pomoč žrtvam vojne v begunskih taboriščih so prinesle prve sadove. Teden molitve v župniji sv. Roka se je končal z nabirko darov v vrednosti prek dveh milijonov lir. V nedeljo, 23. julija, se je celotna goriška škofija mobilizirala, da bi senzibilizirala župnije; nabranih je bilo približno 6 milijonov lir. V sredo, 26. julija, so bili oporečniki Karitasa prisotni v parku na Korzu, medtem ko je bila zvečer baklada od sinagoge do južnega mestnega parka.

Te pobude in razni prosti darovi posameznikov so omogočili nabirko približno 22 milijonov lir. To vsoto bomo uporabili za hrano in zdravila ter za financiranje posebnih načrtov italijanskega Karitasa, posebno za taborišče v Tuzli.

Še enkrat želimo spomniti na tri izmed številnih načrtov italijanskega Karitasa: *1) načrt kuhinje*: poslali bomo 10 tabornih kuhinj za brezdomce srednje Bosne; vsaka stane 2 milijona lir. *2) načrt stanovanje*: pri njem sodelujejo tudi drugi evropski Karitasi; italijanska ustanova želi poskrbeti za 200 družin (približno 1000 oseb); vsako bivališče stane 5 milijonov. *3) načrt vrečka za osebno nego* želi nuditi vsakemu izgnancu v taborišču vrečko iz blaga s potrebščinami za osebno higieno. V prejšnjih dneh smo že oddali več kot 5000 »ženskih« vrečk, »moške« pa so prispele na cilj v petek, 28. julija. Vsakdo izmed nas lahko pripomore k tej nabirki z denarnim darom (vsaka vrečka stane približno 25.000 lir) ali tako, da prinese na urad Karitasa (ul. San Francesco) od ponedeljka do petka razne potrebščine (milo, šampon, zobno pasto in ščetko, spodnje perilo ipd.).

V morju potreb bosanskega prebivalstva lahko predstavlja naš mali dar znamenje upanja in konkretno pomoč za preživetje.

Agostino Manzato

Zlatomašno slavje v Rupi

V zamejstvu imamo redke nove maše, zato pa je na mestu, da čimbolj slovesno obhajamo mašne jubileje, saj morejo taka slavja obuditi tudi nove duhovne poklice.

Takšno slavje je bilo v nedeljo, 30. julija, v Rupi. Ni šlo za duhovnika domačina, kot so imeli letos primer v Mirnu, temveč za jubilanta, ki je prišel od drugod. Zlatomašnik ***msgr. Vinko Žakelj*** *namreč ni naš domačin, ampak izseljenski duhovnik med rojaki v Belgiji in na Holandskem, doma pa je iz Šentjošta nad Vrhniko. V njegovi družini je bilo desetero otrok. Med zadnjo vojno so nekateri postali žrtve okupatorja, drugi partijcev med vojno in po njej. Od otrok je sedaj živ samo še g. zlatomašnik. Rupenci so se z njim seznanili, ko je bil moški zbor Mirko Filej gost pri Slovencih v Belgiji in jih je gospod jubilant prijazno sprejel ter poskrbel pri slovenskih družinah za njihovo bivanje. To se je zgodilo dvakrat. Prišlo pa je tudi do tega, da je belgijski pevski zbor Slomšek vrnil obisk in nastopil v Katoliškem domu. Spletle so se torej prijateljske vezi, ki so sedaj pritegnile zbor Mirko Filej in domači mešani pevski zbor, da sta povabila g. Vinka na ponovitev svoje zlate maše v Rupi.*

Na to slavje so se vsi zelo dobro pripravili, od župnika g. Vilijema Žerjala do članov pevskega zbora, domačega društva in vseh domačinov. Bil je res domači družinski praznik.

Prostor za mašo so pripravili na ploščadi pod cerkvijo, kjer imajo navadno nastope za prvi maj. G. jubilant je pristopil k oltarju z osmimi sobrati. Zbor ga je pozdravil s pesmijo Zlatomašnik, bod' pozdravljen. *Nato mu je v imenu rupenske skupnosti izrekla pozdrave Tatjana Kovic, za njo pa se je oglasil še domači župnik, ki se je g. Vinku zahvalil, da je sprejel povabilo in prišel v Rupo. Zahvalil se mu je za vse dobro, ki ga že toliko let opravlja med našimi rojaki v zahodni Evropi. In začela se je sv. maša, pri kateri sta pod taktirko Zdravka Klanjščka pela oba zbora. Po evangeliju je spregovoril jubilant in pozval najprej h gojitvi slovenske pesmi in kulture. Navedel je zgled svojih belgijskih pevcev, ki se vozijo na pevske vaje tudi po 200 km daleč. Priporočil je tudi molitev, saj je vsako delo brez žegna prazno. To doživljajo tudi duhovniki med izseljenci.*

Sledilo je darovanje, pri katerem so prinesli na oltar najprej nov kelih s pateno, dar pevskega zbora, kruh in vino za sveto daritev ter hleb domačega kruha in še drugo. Lepo število vernikov je pristopilo k sv. obhajilu, še prej pa pri darovanju vsi k ofru. Slavje se je končalo s pesmijo Hvala večnemu Bogu. *Zlatomašnik in vsi mi z njim smo se iz srca zahvalili Bogu za številne dobrote, ki jih je naklonil po rokah g. jubilanta, in tudi nam, ki smo dočakali ganljivo nedeljsko slavje. Skupaj z nedeljskimi udeleženci tudi mi kličemo g. zlatomašniku: »Ad multos annos!«*

K. Humar

Doberdobski romarji v Rimu

Župnija Doberdob pripravi vsako leto večdnevno romanje. Lani smo se odločili za Lurd, letos pa smo obiskali naše glavno mesto Rim.

Najprej smo se ustavili v Orvietu. Ogledali smo si prečudovito pročelje stolnice, notranjost in zlasti sveti prt, ki predstavlja nekakšen začetek češčenja sv. rešnjega telesa. Mogočne orgle so bile pokrite, ker jih restavrirajo; prav tako kapela s freskami.

Stanovali smo v predmestju v velikem zavodu očetov karmeličanov. Med letom je tam poklicna šola, med počitnicami pa so najrazličnejše duhovne, rekreativne in kulturne dejavnosti.

Nepozabni so nam ostali vtisi ob obisku sikstinske kapele, mogočne bazilike sv. Petra, lateranske bazilike, Marije snežne, Kalistovih katakomb, Koloseja, kot tudi z nočnega sprehoda po tem zelo razgibanem mestu. Bivanje v Rimu smo sklenili z obiskom Slovenika. Dr. Jezernik nas je lepo sprejel, se z nami zadržal v prijetnem klepetu in obudil spomin na nastanek zavoda; poučil nas je tudi o velikem pomenu zavoda za vse Slovence.

Na poti domov smo svoje romarsko potovanje končali v Assisiju. Ob podoživljanju sv. Frančiška in sv. Klare smo prisluhnili Frančiškovi duhovnosti in umbrijski lepoti.

Taka župnijska romanja imajo lepo lastnost, saj se župljani med seboj povežemo, kot tudi duhovno obogatimo. Agencija *Quo vadis*, ki nam je z zvestim vodičem pripravila to doživetje, zasluži pohvalo.

Dario Bertinazzi

Prerana smrt Davida Tomsiča iz Sovodenj

V ponedeljek, 24. julija, je državna cesta v Dolu v popoldanskih urah ponovno zahtevala svoj krvni davek. S težkim motorjem je v smeri proti Tržiču blizu naselja Palkišče David Tomsič trčil v avtomobil, ki je bil zaradi ustavljenega stroja za čiščenje ustavljen za ovinkom. Po trčenju je Davida zaneslo v desno stran, v skale. Reševalna ekipa je takoj ugotovila resnost poškodb in odredila prevoz s helikopterjem v katinarsko bolnišnico, kjer pa je osemindvajsetletni mladenič kljub hitremu bolniškemu posegu istega dne v nočnih urah izdihnil.

Pogreb je bil v petek, 28. julija, v dopoldanskih urah v Sovodnjah. Velika množica vaščanov, prijateljev in predvsem mladih je pred cerkvijo pričakala krsto, ki jo je iz Trsta pospremilo kakih petdeset prijateljev-motoristov (pokojnik je bil namreč član slovenskega Kluba Primotor). Maševala sta župnik Marjan Markežič in štandreški župnik Karlo Bolčina; na koru je pod vodstvom Ticijane Zavadlav pel štandreški cerkveni zbor. Tudi na pokopališču je ob odprtem grobu zapel Jaz sem vstajenje in življenje.

Pokojni David bi 14. avgusta dopolnil 29 let. Zaposlil se je na uvozno-izvoznem področju, postavil si je poslovni urad. Ob strani mu je bila zaročenka Danijela Puja, aktivna članica dramskega odseka PD Štandrež in pevka v cerkvenem zboru.

Ob boleči izgubi dragega Davida naš list izraža očetu Davorinu, materi Mariji, bratom Egonu in Igorju ter zaročenki Danijeli iskreno sožalje.

Remo Devetak

Dve Gorici na Pohodu miru Perugia - Assisi

25. julija je svetovalska skupina progresistov predlagala županu in občinskemu svetu udeležbo našega mesta na *Pohodu miru Perugia - Assisi*, pomembnem shodu solidarnosti s trpečim bosanskim ljudstvom 24. septembra letos. Predlagali so tudi, naj se goriški župan poveže z županom iz Nove Gorice za skupno udeležbo, ki bi lahko bila na vsedržavni mirovni manifestaciji »goriški« izraz, da se s sodelovanjem, razumevanjem, spoštovanjem in sožitjem lahko premaga vrsta etničnih, jezikovnih in političnih ovir.

Pobudi gre dati posebno pozornost.

Zanimiv gledališki večer v Štandrežu

V soparnem julijskem večeru sta prišla v goste na Goriško priljubljena zamejska igralca Miranda Caharija in Livij Bogatec. Na povabilo Kulturnega doma iz Gorice in štandreškega društva Oton Župančič sta v četrtek, 27. julija, podala Uršičevo Srečanje *na tlakovanem dvorišču Kulturnega doma Andrej Budal v Štandrežu. Delo* Srečanje *sodi v okvir vsakoletnih predstav, ki jih SSG pripravlja za vroče poletne dneve. Ker igra scensko sploh ni zahtevna in jo oblikujeta le dva igralca, je res prava škoda, da ni, vsaj za sedaj, predviden noben drug njun nastop, ki bi brez dvoma razveselil in poživil poletje še v marsikaterem drugem goriškem kraju.*

Znana gledališka umetnika sta v režiji Maria Uršiča povsem naravno in doživeto osvetlila ter pripovedovala srečanje ženske, kuharice, nekdanje zvezdice varieteja, in moškega, natakarja, bivšega borbenega, levičarsko usmerjenega mladeniča. Pri obujanju spominov na bridke, a tudi srečne in vesele življenjske izkušnje se tako zbližata, da spoznata drug v drugem osebo, po kateri sta hrepenela do tedaj. Igralca sta ob zbranem, intimnem izpovedovanju v sočnem tržaškem narečju izzvala marsikateri neprisiljen aplavz kar med samim izvajanjem. Seveda so se še kar številni gledalci (bilo pa bi jih lahko veliko več) poslovili od njiju s prisrčnim, toplim ploskanjem.

Gotovo so v teh »pasjih dnevih« zelo dobrodošle gledališke predstave na prostem, a organizatorji bi morali poskrbeti za nekoliko hladnejše, bolj zračno okolje, ki nedvomno blagodejno vpliva na igralčevo počutje in gledalčevo pozornost.

Iva Koršič

Ustavno sodišče dalo prav Slovencem

Italijansko Ustavno sodišče je sprejelo pritožbo petih slovenskih občanov, predstavnikov Slovenske skupnosti v občinah Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor, Dolina in Milje, proti t.i. »dekretu Palamara«. Z razsodbo št. 375 je določilo, da odlok št. 81, ki ga je leta 1956 podpisal vladni komisar v Trstu Giovanni Palamara in ki je za pokrajinske volitve dodelil tržaški občini 21 okrožij, ostalim okoliškim občinam pa le 3, ni v skladu z ustavo in državnim zakonom. Po veljavnem zakonu iz leta 1951 ima lahko posamezna občina največ polovico vseh okrožij, nikakor pa ne večine, pa naj ima še tako številno prebivalstvo. Po tem zakonu bi morala imeti tržaška občina največ 12 volilnih okrožij. Zakon je veljaven po vsej Italiji, le v tržaški pokrajini ne, saj je Palamara s svojim odlokom spremenil 9. člen zakona, ki govori o porazdelitvi volilnih okrožij. S tem je bil pokrajinski svet le dvojnik tržaškega občinskega sveta. Hudo so bile oškodovane okoliške občine in njihovi prebivalci ter seveda slovenska manjšina.

Najvišji sodni organ v državi je sedaj razsodil, da je bil ta odlok protiustaven, in s tem dal prav argumentom, ki so jih predstavili Andrej Gruden, Pavel Vidoni, Sergij Mahnič, Emil Guštin in Danilo Šavron, ki jih je zagovarjal odv. Jože Škerk. To je tudi velik uspeh stranke SSk, ki je zadevo peljala naprej najprej s prizivom na Deželno upravno sodišče (TAR) FJK, nato pa na Ustavno sodišče. V zvezi s tem so predstavniki SSk v soboto, 29. julija, priredili na tržaškem sedežu agencije ANSA lepo obiskano tiskovno konferenco, na kateri so obrazložili priziv in razsodbo. Konference so se

Svoj uspeh je SSk predstavila na tiskovni konferenci (Foto Kroma)

udeležili deželni predsednik Marjan Terpin, deželni podtajnik Ivo Jevnikar ter pokrajinski tajnik in predsednik za Tržaško Peter Močnik in Jože Škerk. Podčrtali so pomembnost razsodbe, ki je že četrta v prid slovenske manjšine v Italiji. Pomembno je tudi - kot je dejal Močnik - da so si člani Ustavnega sodišča pogledali zapisnike sej italijanskega parlamenta, v katerih piše tudi o potrebi po zajamčenem zastopstvu za manjšine v krajevnih izvoljenih telesih. Zahteva SSk po zajamčenem zastopstvu naj bi torej imela že osnovo v teh aktih.

Razsodba Ustavnega sodišča je v krajevnem političnem življenju sprožila val reakcij. Negativno je nanjo reagirala seveda desnica: poslanec Nacionalnega zavezništva Roberto Menia jo je označil za veliko napako, saj naj bi kršila načelo enakopravnosti. Prvak iste stranke Sergio Giacomelli predlaga celo ukinitev Pokrajine in nov deželni zakon, ki bi urejal pokrajinske volitve. Tudi tržaška levica ni preveč zadovoljna z razsodbo oz. je glede le-te zelo previdna. Pokrajinski tajnik Demokratične stranke levice Spadaro pravi, da se stvari ne bodo bistveno spremenile; polemika pa se je vnela med pokrajinskim tajnikom SSk Močnikom in deželnim podpredsednikom FJK ter vidnim slovenskim predstavnikom DSL Milošem Budinom. Le-ta naj bi po pisanju tržaškega dnevnika *Il Piccolo* rekel, da razsodba krši načelo »en človek - en glas« (Budin je kasneje to zanikal oz. popravil); nato mu je Močnik v odgovor očital, da je na stališčih desničarskih poslancev Menie in Niccolinija. Tudi deželni podtajnik Jevnikar je polemiziral z levico.

Zadeva je torej razburila dejansko vse italijanske stranke, ki sedaj pritiskajo na Deželo, naj s svojim zakonom uredi vprašanje pokrajinskih volitev.

Ivan Žerjal

Volčiči in veverice se odpravljajo na tabor

V nedeljo zvečer so se skavti druge starostne veje (od 11. do 16. leta) utrujeni, a vendar navdušeni vrnili domov. V četrtek, 3. avgusta, pa so se na svoj tabor odpravili najmlajši člani tržaškega dela Slovenske zamejske skavtske organizacije. Tudi oni imajo - podobno kot so imeli že izvidniki in vodnice - svoj tabor v Čezsoči pri Bovcu. Tabora se je udeležilo kakih 60 otrok, nanje pa bo pazilo od 12 do 15 mladih voditeljev pod vodstvom mačelnika Gorazda Bajca. Voditelji so v prejšnjih mesecih že pripravili natančen program za tabor. Določili so temo, ki bo povezovala igre in izlete vseh deset dni taborjenja. Letos bodo volčiče in veveriške popeljali v svet Kiplingove pravljice *Zgodba o džungli*, v katerem bodo otroci spoznavali modrega Baghero, zabavnega Balooja, hudobnega Sher Kaana in druge like iz pravljice, ki jo je že ustanovitelj skavtizma Baden Powell označil kot primerno za to, da se otrokom predstavijo vrednote, ki se jih bodo učili, in nevarnosti, s katerimi se bodo morali spoprijemati na njihovi skavtski in (življenjski) poti.

Otroci se bodo s tabora vrnili v nedeljo, 13. avgusta.

Natančna gazela - Breda Susič

Skromna udeležba ob Dnevu solidarnosti

V sredo, 26. julija, se je na tržaškem Velikem trgu odvijala manifestacija ob Dnevu solidarnosti z Bosno. Pobuda je sicer potekala tudi po vseh večjih italijanskih mestih; podprle so jo številne politične, kulturne in družbene organizacije vseh barv, katoliške in laične.

Posnetek z Dneva solidarnosti (Foto Balbi)

Tako je bilo tudi v Trstu, kjer je bila udeležba zelo skromna. Nekateri trdijo, da je bilo nekaj sto ljudi, drugi pa, da jih je na manifestacijo prišlo le 50. Vsekakor so se mnogi udeleženci pritožili glede organizacije, ki naj bi ne bila kdove kako sijajna (morda je tudi to prispevalo k taki udeležbi). Za to je verjetno kriva brezbrižnost za bosansko tragedijo, ki jo krajevni politični interesi potiskajo v ozadje.

Nedelja, 30. julija, pa je bila v tržaški škofiji določena za dan molitve za Bosno s prošnjo, da se tamkajšnja vojna tragedija preneha. Škof Lovrenc Bellomi je v svojem pozivu, ki smo ga objavili v prejšnji številki Katoliškega glasa, Tržačane nagovoril, naj poleg molitve tudi konkretno pomagajo težko preizkušanemu bosanskemu prebivalstvu.

»Mislimo, da je tema dovolj aktualna in privlačna...«

Pogovor z Bredo Susič pred 5. Drago mladih

Od 31. avgusta do 2. septembra se bo v parku Finžgarjevega doma na Opčinah odvijala 5. Draga mladih, ki jo letos ponovno organizira Mladinski odbor Slovenske prosvete (MOSP) iz Trsta. O temi in sporedu letošnje Drage mladih smo se pogovorili z Bredo Susič (na sliki).

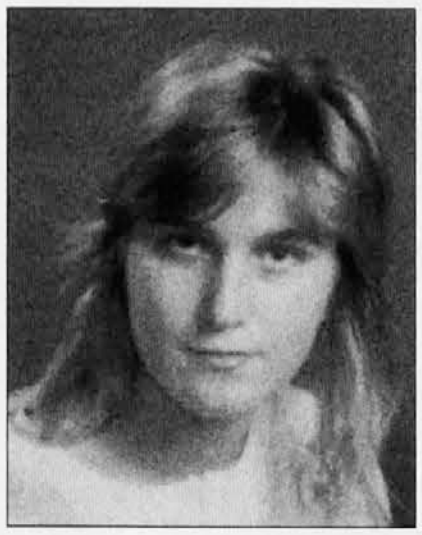

Tudi Draga mladih slavi svoj mali jubilej...

Točno. Drago mladih smo prvič organizirali pred petimi leti. Zamisel se je rodil amed mladimi, ki smo takrat obiskovali družbeno politični tečaj v ulici Donizetti. Stvar smo prvo leto izpeljali sami nam je kar dobro uspela, če so se potem zanjo ogreli tudi vrstniki iz Slovenije, ki so v naslednjih letih bistveno pripomogli, da se je pobuda nadaljevala in imela tudi tolikšen uspeh. Sedaj že prav dobro sodelujemo z Združenji katoliških študentov iz Ljubljane in Maribora. Od lanskega leta naprej smo navezali stike tudi s skupino Mavrično most, ki zbira primorsko mladino. Trudimo se, da bi imeli podobne stike tudi z Goričani, Korošci in zdomci. Med nami se je spletlo že veliko lepih prijateljstev in to je morda najlepši rezultat petih let Drage mladih.

Zakaj ste se za glavno temo izbrali vprašanje medijev?

Draga mladih se že po imenu, pa tudi smernicah in ciljih, navezuje na študijske dneve Draga. Ena izmed razlik med dvema prireditvama pa je ta, da mi, z razliko od organizatorjev Drage, vedno določimo neko temo, ki se kot rdeča nit vije skozi tri dneve, ki jih skupaj preživimo (skupni so tudi obedi in prenočitve, da o družabnih in kulturnih točkah niti ne govorimo...). Tako smo letos izbrali temo o sredstvih javnega obveščanja. Sprašuješ me, zakaj. Draga mladih je namenjena mladim (vseh starosti), ki se bodo ali se že aktivno vključujejo v javno življenje, to se pravi mladim, ki se ne bojijo odgovornosti, ki hočejo biti osveščeni, ki ne bi pustili, da jih družba in okolje manipulirata, pač pa bodo sami znali to družbo in okolje oblikovati. No, danes se svet brez medijev ne more vrteti. In kdor hoče biti aktiven v družbi, mora medije poznati, jih obvladati. Zato se bomo letos pogovarjali o medijih, ki danes oblikujejo človeka, predvsem o televiziji in medijih, ki bodo jutri oblikovali človeka (elektronski mediji, komputer, mreža internet, virtualna realnost, lazer...). Razgovarjali se bomo o problematiki etike, objektivnosti, pluralizma v medijih.

Kako bo potekala letošnja Draga mladih in kdo bodo glavni gostje?

Imeli bomo tri »delovna srečanja«. Prvo bo predavanje o medijih sedanjosti. To bo v četrtek, 31. avgusta, ob 18. uri. Zvečer pa bo kulturna točka: povabili smo gledališko skupino KD Igo Gruden, ki nam bo predstavila veseloigro Sumljiva oseba v režiji Maje Lapornik. V petek, 1. septembra, bo ob 10. uri sodiolog in raziskovalec na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani gospod Franc Trček predstavil medije bodočnosti. V petek bomo imeli po kosilu krajši izlet, potem pa se bomo vključili v program Drage, saj je eden izmed naših ciljev tudi ta, da ustvarimo neko kontinuiteto med dvema prireditvama. Zvečer bomo imeli ples s skupino Kraški ovčarji. V soboto zjutraj bo na vrsti ob 10. uri okrogla miza, katere gosta bosta časnikarja Danilo Slivnik in Drago Legiša. Še to naj dodam, da se bomo v petek tudi mi povezali v mrežo Internet.

Pričakujete veliko udeležbo?

Ja. Mislimo, da je tema dovolj aktualna in privlačna, da bo priklicala kar nekaj obiskovalcev. Seveda razlikujemo med tistimi, ki se bodo udeležili celotnega programa in ki se nam torej prijavijo (na tel. št. 040-370846) - in med tistimi, ki pridejo samo na eno ali drugo predavanje ali večer. Prvih je bilo prejšnja leta okoli 40, morda jih bo letos kaj več; drugih pa je bilo zadnja leta nekoliko manj. Upam pa si predvidevati, da jih bo letos precej. Vsekakor pa vabim vse tiste, ki se še niso odločili za udeležbo, da nas pridejo obiskat, če že ne za cele tri dni, pa vsaj na katero izmed prireditev, ker bo tu lepa priložnost, da se na sproščen način česa novega naučijo, obenem pa da pridejo v stik z mladimi Slovenci od vsepovsod.

Ivan Žerjal

Koncert za cerkvico v Sesljanu

V petek, 28. julija, je bil v sesljanski cerkvi, ki je posvečena sv. Jožefu, hvalevreden koncert. Nastopil je zbor Reiner Maria Rilke, ki ga vodi učiteljica Barbara Corbatto iz Sesljana. Najprej smo v italijanščini slišali kratko zgodovino cerkve, ki je nastala kot kapela knezov Thurn Taxis. Nato je pevovodkinja v slovenščini povedala nekaj o povojni zgodovini cerkve in poudarila, da se je cerkveno petje obnovilo posebno po zaslugi gg. Fileja in Žorža. Ta cerkev je bila in je še središče slovenske verske skupnosti v Sesljanu.

Peli so izbrane latinske, italijanske, nemške in angleške pesmi. Kot solist je nastopil organist A. Brucchieri iz Červinjana. Hvalevreden nastop zato, ker so nabirko namenili popravilu sesljanske cerkve, ki že dolgo čaka na popravilo. Še vedno imamo ob nedeljah in zapovedanih praznikih ob 9. uri sv. mašo. Za to skrbi sedaj pater Janko Fajšek, pred njim pa je maševal g. dr. Jože Markuža. Marsikdo si lahko misli in reče, da nas je Slovencev v Sesljanu malo. Če bi se zbudili iz narodne in verske otopelosti, bi nas bilo kar lepo število; in če bi se verniki vsaj malo prebudili, bi se lahko za našo cerkvico marsikaj naredilo. V upanju, da bi ta lepa cerkvica ne razpadla, sem napisala te vrstice.

Sesljančanka

28. sejem »Agosto ronchese«

V Ronkah že 28 let prirejajo v sklopu občinske PRO LOCO v prvih petnajstih dneh avgusta sejem-zabavišče, ki prikliče vsak večer lepo število obiskovalcev. Tokrat je na otvoritvi sodelovala tudi slovenska komisija na občini Ronke, ki je predstavila v nedeljo, 30. julija, dekle in fanta v slovenski narodni noši ter košaro z dobrotami, ki jih pridelujejo Slovenci v zamejstvu. Tako so krajevne oblasti in gostje pokusili odlično vino vinogradnika Kanteja iz Praprota in domačo potico ter imeli priložnost si ogledati še druge pridelke, kot npr. olje in med iz Doline in Doberdoba z dvojezično etiketo.

Poleg tega je treba omeniti, da ima klekljarski odsek društva Jadro na tem sejmu spet svoj *stand* (razstavni prostor) in da je ob tej priložnosti povabil na otvoritev s primerno klekljanim oblačilom tudi predstavništvo turističnega društva iz Idrije, ki ga je vodila ga. Marija Osredkar, kontaktna oseba tega društva pri organizaciji idrijskega čipkarskega festivala.

K.M.

JULIJSKE ISKRICE

Anekdota

Predstavnik dobrodelne ustanove se je predstavil znanemu industialcu, da bi ga prosil za podporo v neki pobudi v Afriki. Industialec ga je sprejel in mu podpisal ček. Ob koncu večerje je bogati mož ponudil gostom prav posebno prebavno pijačo v oštevilčeni steklenici, ki jo je redno dobival iz Daljnega Vzhoda; cena steklenice 600.000 lir. Začuden nad vsoto denarja, predstavnik dobrodelne ustanove predloži bogatinu, naj namesto dragega likerja pije raje *magnezijo*, ki so jo uporabljali že naši dedje in je kar učinkovita; denar pa naj raje da v dobrodelne namene. Industrialec se je hudo razjezil.

Morala? Ljudje so marsikdaj pripravljeni podpreti dobrodelne namene le pod pogojem, da se ne dotaknemo privilegijev v njihovem lagodnem življenju.

Ali-Agca in...

Se še spomnite Ali-ja-Agca? Leta 1981 je pred baziliko sv. Petra v Rimu poskusil narediti atentat na papeža Janeza Pavla II. Sedaj je ponovno zaprosil za pogovor s sodniki, češ da ima povedati nekaj pomembnega. Izjavil je, da Emanuela Orlandi (hči vatikanskega uradnika, ki je leta 1983 skrivnostno izginila in se še sedaj ne ve, če je živa ali ne) še živi in je skrita po krivdi tajnih služb. Agca izrablja ime te ženske (ki je bila l. 1983 še deklica) v svoje ali drugih namene?

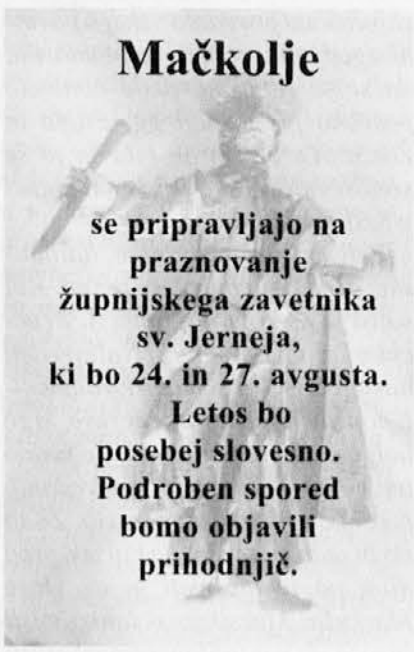

Repentabor

Ob letošnjem Marijinem prazniku bomo razmišljali o Mariji kot vzoru žene z njeno zameljsko in večnostno širino. Potrebno je najti smisel in veselje nad danostjo lastne biološke in duhovne biti; le tako lahko človek zaživi veselo in polno svoje življenje, ki mu je dano v dar.

V SOBOTO 12.8. OTVORITEV RAZSTAVE IN PREDSTAVITEV KNJIGE

Letos se bo praznovanje začelo že v soboto. Zvečer bo ob 20.30 otvoritev razstave Milana Bizjaka, Pavla Ferluge in Mirka Guština v srenjski hiši. Milan Bizjak in Pavel Ferluga bosta razstavljala slike s tematiko Krasa in Repentabra, Mirko Guštin pa dela v lesu. Isti večer bo tudi predstavitev knjige Repentabor Pavla Parovela pod pokroviteljstvom občinske uprave in tukajšnje župnije. Knjiga, ki jo je založila Mladika, je v italijanskem jeziku in je namenjena predvsem boljšemu poznavanju kraja in slovenske zgodovine.

V NEDELJO SREČANJE ZA BOLNIKE IN OSTARELE

V nedeljo, 13. avgusta, bo ob 17. uri srečanje za ostarele in bolnike. To vsakoletno srečanje, ki ga prireja Duhovska zveza, smo letos povezali s praznovanjem Marijinega vnebovzetja na Repentabru. Med sv. mašo bo podelitev zakramentov. Po slavju bo družabnost. Vsi ostareli in bolniki bodo lahko prišli na dvorišče z avtom.

VIŠEK PRAZNOVANJA

Na predvečer bo sv. maša ob 20. uri. Posebej bomo prosili za mir v naši bližini. V torek bo na sam praznik prva sv. maša ob 8. uri. Osrednji slovesnosti bosta zunaj pred cerkvijo, in to zjutraj ob 10. uri in popoldan ob 17. Zjutraj bo vodil bogoslužje openski župnik dr. Zvone Štrubelj, popoldan pa škofov vikar msgr. Franc Vončina. Po končani popoldanski slovesnosti bo petje litanij v cerkvi. Naslednji dan je praznik župnijskega zavetnika sv. Roka. Slovesna župnijska sv. maša bo ob 10. uri, večerna pa ob 20. Na praznik Marijinega vnebovzetja bo možnost svete spovedi ves dan.

12., 13. in 14. avgusta bodo odprti kioski s kraškimi dobrotami od 18. ure dalje, 15. in 16. avgusta pa ves dan.

NEDELJSKE SVETE MAŠE

SVETE VIŠARJE: ob 12. uri in ob prisotnosti romarjev;
STARA GORA (nad Čedadom): ob 8., 9., 10., 11.30, 16., 17., 18.;
MIRENSKI GRAD: ob 7. in 16. uri;
SVETA GORA: ob 10., 12., 16. **AVTOBUS** odpotuje vsako nedeljo in ob praznikih z glavne goriške postaje ob 8.45, s Travnika ob 9. uri. Popoldne odhod z glavne postaje ob 14.15, s Travnika ob 14.30.

Izlet zgoniških pevcev

Kot že nekaj let, je cerkveni mešani pevski zbor župnije Zgonik tudi letos sklenil svojo delovno sezono z izletom. Tokrat ga je pot vodila v Soško dolino s ciljem, da se kot delujoča slovenska pevska skupina iz zamejstva pokloni »goriškemu slavčku«. Toda pred tem dolžnostnim obiskom nas je na Livku, kamor smo bili namenjeni k nedeljskemu bogoslužju, čakalo nepričakovano in nekoliko zahtevno pevsko presenečenje: ker so imeli v župniji praznično obhajanje župnijskega zavetnika sv. Jakoba apostola, se zbor ni mogel omejiti na spremljanje nedeljske maše z nekaj ustreznimi pesmimi, ampak je le-tem moral dodati še tri skladbe.

Zbor je - po oceni domačih cerkvenih pevcev in drugih krajanov - svojo nalogo kar dobro opravil in pokazal, da se s požrtvovalnim prizadevanjem v času liturgičnega leta dà marsikaj zadovoljivo izpeljati. Po skoro dveh urah petja pri maši in procesiji se je hladilna pijača v vaški gostilni v družbi domačih pevcev še kako prilegla ter nam nudila možnost, da smo si z gostiteljem kobariškim kaplanom in krajevnim organistom izmenjali marsikatero koristno misel in izkušnjo.

Zelo zanimiv in poučen - pa tudi družabno prijeten - je bil postanek v pesnikovi rojstni hiši na Vrsnem, kjer smo ob ogledu in izčrpni razlagi mogli vsaj nekoliko dojeti enkratno dragocenost Gregorčičevega življenja in umetniškega ustvarjanja. Naši hvaležni misli na velikega rodoljuba je bil namenjen tudi obisk na njegovem »tihem domovanju« pri Sv. Lovrencu, kjer se mu je naš cerkveni zbor poklonil s pesmijo in položitvijo venca.

Pričujoči kratki zapis naj bo ne le obuditev spomina udeležencev na prijetno in vsestransko razgibano predzadnjo nedeljo letošnjega vročega julija, ampak tudi izraz naše hvaležnosti kaplanu, organistu in pevcem z Livka za izkazano gostoljubje ter vsem članom našega pevskega zbora, ki so k uspehu izleta kakorkoli pripomogli.

Udeleženec

Spomin na duhovnika

Letos poteka 60 let od smrti zaslužnega duhovnika, ki je bil vzgojitelj cele generacije primorskih duhovnikov, tako slovenskih kot italijanskih, msgr. Leopolda Cigoja, duhovnega vodja ali spirituala v goriškem malem semenišču. Stavba malega semenišča še mogočno stoji, a ni več last goriške nadškofije, pač pa je v njej sedež fakultete za politične vede tržaške univerze.

Msgr. Cigoj je bil doma iz Malovž, vasice pri Črničah, kjer se je rodil leta 1886. Po novi maši leta 1909 mu je nadškof Sedej poveril oskrbo najprej Lokev, potem Štomažev, nazadnje ga je poklical v goriško malo semenišče kot duhovnega vzgojitelja mladih fantov, ki so obiskovali škofijsko klasično gimnazijo in licej. Ko je bilo semenišče na višku, je tam študiralo nad 150 fantov iz cele tedanje goriške škofije. Številni so potem postali duhovniki, a tudi tisti, ki so izstopili, so v veliki meri ostali zvesti kristjani. Poleg vzgojnega dela s fanti v semenišču je msgr. Cigoj nekaj let vodil goriško dekliško Marijino družbo. Kot vnet Marijin častilec je tudi v malem semenišču ustanovil Marijino kongregacijo za fante.

Tega zaslužnega duhovnika je Bog poklical k sebi po neozdravljivi bolezni dne 7. avgusta 1935. Pokopan je v družinski grobnici na pokopališču v Malovšah. Lepo bi bilo, ko bi se njegovi nekdanji gojenci, sedaj že starejši duhovniki, za obletnico spomnili nanj in se morda zbrali ob njegovem grobu.

F.M.

OBVESTILA

❖ **OPČINE.** DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV vabi na XXX. študijske dneve **DRAGA '95** od petka, 1. septembra, do nedelje 3. v parku Finžgarjevega doma.

❖ **OPČINE. Mladinski odbor Slovenske prosvete** prireja **5. DRAGO MLADIH** od četrtka, 31. 8., do sobote, 2.9.

❖ **PD RUPA-PEČ** se pripravlja na izlet v Marche od 24. do 27. avgusta. Na razpolago je še nekaj prostorov. Za informacije kličite na tel. št. 882285.

❖ **TRST. DUHOVNO SREČANJE ZA ŽENE IN DEKLETA** bo tudi letos v Domu blagrov 16., 17. in 18. avgusta. Vodil jih bo dr. Rudi Koncilja. Vpisovanje sprejema gdč. Dora Kosovel tudi po tel. (040/763406).

❖ **DUHOVNE VAJE ZA DUHOVNIKE** bodo v Trstu v Domu blagrov 28., 29. in 30. avgusta. Začnejo se v ponedeljek zjutraj. Vodil jih bo dr. Jože Smej. Za vpisovanje se lahko javite kar na naslov hiše *Le Beatitudini*, tel. 040/566244, Strada nuova per Opicina, 34016 Trst.

❖ **ROMANJE NA BARBANO** vernikov goriške in tržaške škofije bo v ponedeljek, 4. septembra, in ne 3., kot je bilo javljeno. Skupna maša bo ob 11. uri; daroval jo bo ljubljanski pomožni škof zlatomašnik msgr. Jožef Kvas. Začnimo z zbiranjem romarjev!

❖ **OB SEDEMDESETLETNICI ROJSTVA** vabi Bogomil Brecelj dobrotnike in prijatelje k zahvalni maši v nedeljo, 6. avgusta, ob 19.30 v nabrežinsko cerkev in seveda tudi k družabnosti na vrtu. Obenem se zahvaljuje vsem, ki so mu pomagali v dolgi življenjski dobi.

❖ **STARODAVNA ISTRSKA BOŽJEPOTNA CERKEV MARIJE SNEŽNE NAD ČRNOTIČAMI** vabi na slovesen shod v soboto, 5. avgusta, in nedeljo 6. Ob 16.30 rožni venec, ob 17. slovesna maša in litanije. V soboto bo škof Metod Pirih blagoslovil obnovljeno svetišče in vodil slovesnost. Prosimo za pomoč pri kritju stroškov obnove svetišča.

❖ Vljudno vabimo na **SREČANJE TREH SLOVENIJ**, ki bo v nedeljo, 6.8., **na Sv. Višarjah**. Program: ob 8. uri križev pot po stari poti iz Žabnic na Sv. Višarje. Vodil bo g. Janez Rihar, voditelj Katoliškega središča Slovencev po svetu; ob 10.30 predavanje dr. Petra Venclja o spravi ob 50. obletnici konca vojne; ob 12. uri sv. maša, ki jo bo ob drugih duhovnikih daroval škof msgr. Metod Pirih; sledita srečanje in razgovor. Vabi Dom srečanja Lambert Ehrlich na Višarjah.

❖ **CERKVENI SVET VRH SV. MIHAELA-GABRJE** vabi v nedeljo, 6. avgusta, na praznovanje vaškega zavetnika sv. Lovrenca. Ob 10. uri bo slovesna maša s procesijo, petjem in pritrkovanjem. Po maši družabnost. Vabljeni Vrhovci in prijatelji.

❖ **ŠKEDENJ**. Verska skupnost bo praznovala god svojega župnijskega zavetnika sv. Lovrenca v četrtek, 10. t.m. Ob 10. uri bo sv. maša v slovenskem jeziku, ob 19. uri skupna sv. maša, pri kateri bo sodeloval tudi pevski zbor Ognjišče pod vodstvom Lojzeta Furlana.

Čestitka

V družini Šturman imamo še enega doktorja. 25. 7. je Fabio diplomiral iz elektronske fizike na tržaški univerzi. Čestitajo mu vsi domači.

DAROVI

Za obnovo Slomškove hiše v Ponikvi: dve bralki Kat. glasa 200.000 lir.

Za KG: Joško Bucik, Nemčija 33.700 lir.

Za begunce iz BiH: Emilijana Bogatec 50.000 lir.

Za cerkev na Vrhu: starši Debianchi, ob krstu sinčka Christopher-ja 50.000 lir.

Za misijon p. Kosa: N.N. s Peči 100.000 lir.

Anica Slokar daruje ob 6. obletnici smrti moža Milana za Sv. goro 25.000, za Marijin dom v Rojanu 25.000 in za lačne po svetu 50.000 lir.

Za cerkev v Ricmanjih: M.B., Trst 200.000; Zdenka Lavrenčič-Kuret v spomin pokojnih staršev Josipa in Uršule 100.000; Ana Hrvatič, Log 50.000 lir.

Za kapelo p. L. Mandiča: v spomin pok. Angele Witime, brata Radota in sorodnika Danila Venutija daruje Vera Turk, Trst 150.000 lir.

Za cerkev v Mačkoljah: Olga Stokovič ob 25. obletnici smrti duhovnika A. Zlobca, daruje 100.000 lir.

Uredništvo obvešča, da bo izšla zadnja predpočitniška številka Katoliškega glasa v četrtek, 10. avgusta. Naslednja bo izšla 31. t.m.

KATOLIŠKI GLAS
Tednik
List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«.
Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949
Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949
Glavni in odgovorni urednik: Dušan Jakomin
Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član: USPI ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA
FISC ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV